

Hvaležnica v katedrali sv. Justa v Trstu

Foto damj@n

Slovenski volivci so izbrali **Borut Pahor spet predsednik**

Minulo nedeljo je Borut Pahor postal drugi slovenski predsednik. Volivci so namreč v drugem krogu šestih predsedniških volitev v zgodovini slovenske države Pahorja znova izvolili na to funkcijo. Za sedanjega predsednika republike Boruta Pahorja je glasovalo 373.877 oziroma 52,93 % volivcev, za kamniškega župana Marjana Šarca pa 332.366 oziroma 47,07 % volivcev. Na slovenska volišča je prišlo 41,74 % volilnih upravičencev, kar je najnižja udeležba v zgodovini samostojne države.

/ str. 14
Jurij Paljk

SSK / Posvet: Ko ni več meja **Sodelovanja je še vedno premalo**

Svetovni slovenski kongres je v petek, 10. novembra 2017, v sodelovanju s predstavniki slovenskih organizacij v Italiji organiziral v prostorih Zadrúžne kraške banke na Opčinah 14. strokovnoznanstveni posvet *Ko ni več meja*. Namen simpozija je bil ugotoviti, kako mladi slovenski rojaki iz Italije občutijo matično državo in koliko cenijo "slovenskost". Pred začetkom so pozdravili predsednik ZKB Adriano Kovačič, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa Boris Pleskovič in predsednik Konference za Italijo pri Svetovnem slovenskem kongresu Karlo Bresciani.

/ str. 3
MČ

Prvič v štandreški dekaniji **Duhovne vaje z nadškofom**

“Vsak stroj potrebuje polnjenje baterij, vsako živo bitje se hrani, da lahko raste in napreduje. Tako tudi vsako duhovno bitje, če hoče napredovati, potrebuje duhovno hrano”, nam je povedal vodja štandreške dekanije, g. Marijan Markežič. En način za “duhovno polnitev” so tudi duhovne vaje. “Pomembno je si vzeti čas tudi za to”, je zatrdil dekan. Lani jih je v naši dekaniji vodil upokojeni koprski škof Metod Pirih, v drugih dekanijah pa upokojeni goriški nadškof Dino De Antoni. Letos pa se je goriški nadškof Carlo Redaelli odločil, da jih bo po posameznih dekanijah vodil sam.

/ str. 12
DD

Prisotni smo na:

www.parrucchelanza.com Najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

PARRUCCHE
Lanza

- KOZMETIKA ZA LASE
- PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE
IN KOZMETIČARKE

Gorica - Ul. Garibaldi, 13 - na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078
Odprto vsak dan od ponedeljka do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

Ob vsakem nakupu
**PROFESIONALNIH SUŠILNIKOV
IN RAVNALNIKOV LAS**
vam bomo v mesecu novembru podarili
BON ZA 10% POPUSTA
VELJAVEN ZA VSAK NAKUP
V MESECU DECEMBRU

Hvaležnica slovenskih vernikov v stolnici sv. Justa v Trstu

“Dušo moramo negovati in jo čuvati pred grehom!”

Hvaležnica je cerkveni praznik, pri katerem se verniki zahvalijo za vse darove, ki so jih prejeli od Najvišjega. Tradicionalna slovenska hvaležnica je bila po dolgoletni tradiciji v stolni cerkvi svetega Ju-

Giampaolo Crepaldi. Škofovski vikar za slovenske vernike msgr. Anton Bedenčič je izjavil, da je “Hvaležnica dan zahvale, to pomeni, da tudi mi, ki smo del tržaške Cerkve, čutimo pri sv. Justu svojo

Foto damj@n

sta mučenca v Trstu. Slovesno zahvalno bogoslužje je ob somaševanju slovenskih duhovnikov vodil tržaški škof, nadškof msgr.

ČLOVEČNOST

*Človek, oj človek,
kje tvoja je človečnost,
da z bratom ti tako ravnaš.*

*Življenja vir
mu vodo jemlješ,
pravico mu teptaš.*

*In gledaš nemo lačna, ta telesca izsušena,
z žico ograjena,
ki tavajo tam v blatu naokrog.*

*Ruševine, ruševine življenja
in domov,
odgovor terjajo človeka!*

*Globoko vdrtne žalostne oči,
v praznoto duševno nemo zro človeštva.*

*Človek, oj človek,
kje tvoja je človečnost,
ko otroka v maternem objemu puščaš,
da umira.*

*Zakaj vsa ta grozota, zakaj?!
Kakšna vera tvoja je, da človeku to gorje deliš?!*

Pavel Vidau

pripadnost in da smo res aktivni in avtohtoni del tržaške Cerkve”.

Medtem ko se je iz stolnega zvonika oglašala harmonija zvonov, na katere so pritrkovali izurjeni pritrkovalci skupine “Turn” iz Mačkolj, so bogoslužje obogatili z ubranim slovenskim petjem pevci Zveze cerkvenih pevskih zborov in pevska skupina Slovenske zamejske skavtske organizacije. Zbor zveze cerkvenih pevskih zborov je vodil Edi Race, na orgle je igral prof. Tomaž Simčič. Prisotni so bili tudi verniki v slovenskih narodnih nošah, ki so s slikovitostjo dodatno poudarjali neomajno prisotnost Slovencev.

Kot že po ustaljeni navadi so domači kmetovalci polnoštevilo prinesli svoje pridelke, da bi se s tem zahvalili Bogu. Med obredom darovanja so kmetje predali darove tržaškemu škofu, ki jih je nato poklonil škofijskemu zavetišču Karitas la Madre. Verniki so k oltarju prinesli vino, olje, kruh, sadje in poljščine. Gospod nadškof msgr. Crepaldi je v svoji homiliji povedal, da je hvaležnica odraz vernikov do božje dobrote. Izhajajoč iz prve Mojzesove knjige, je msgr. Crepaldi razglabljal o moralnem imperativu, po katerem moramo zemljo gojiti in braniti pred izkoriščanjem. Nadškof je vernike posvaril, da moramo na isti način negovati našo dušo in jo čuvati pred grehom.

Polno zasadena stolna cerkev sv. Justa je dokaz, da je zahvalna maša v tej cerkvi med slovenskimi verniki še zelo doživeta.

Marko Manin

Tudi v Jamljah so v nedeljo, 12. novembra, župljani imeli zahvalno nedeljo. Praznik zahvale je dan hvaležnosti in zahvaljevanja, vendar ne le za letino in pridelke, ki jih je dala narava, ampak tudi za druge darove, kot so čas, dom, svoboda, vera in dobrot. Župnik Ambrož Kodelja je poudaril, da je zahvalna nedelja dan, ko želimo izreči iskreno zahvalo vsem, s katerimi delimo življenjske trenutke, veselje in žalost, uspehe in načrtovanja. / Emanuela Trampuz

Zahvalna nedelja in martinovanje v Štandrežu

Zahvala Bogu v lepem vzdušju

Zahvalno pesmijo, ki je zadonela s kora štandreške cerkve, se je v nedeljo, 12. novembra 2017, končalo slovesno bogoslužje zahvalne nedelje. Župnik Karel Bolčina se je med mašo zahvalil vsem, ki ljubijo zemljo in jo skrbno obdelujejo. Pravih kmetov je sicer v Štandrežu malo, vedno več je pa takih, ki po drugem delu gredo na vrt in ga skrbno obdelujejo. Zahvalil se je tudi vsem, ki so prispevali hrano za potrebne in s tem izkazali veliko solidarnost z ljudmi, ki potrebujejo našo pomoč. Otroci so prebrali besede zahvale za vse, ki so jim blizu in spremljajo njihovo življenjsko pot. Tudi otroci so med darovanjem prinesli darila in tako pokazali, da jim ni vseeno, kako se drugi njihovi vrstniki počutijo, ko jim primanjkuje najnujnejših potrebščin za preživetje. Sveti maši je na trgu sledil blagoslov kmečkih pridelkov, kruha, vina in traktorjev. Blagoslovljen koruzni kruh in vino so nato razdelili med številnimi prisotnimi. Za lepo okrašen in z zelenjavo

obložen voz so poskrbeli mlajši sinovi kmetov. Dolgoletni predsednik štandreškega društva Viljem Zavadlav se je pohvalil, da že 50 let vozi na trg svoj traktor, ki je bil deležen že 50 krat božjega blagoslova.

Na Martinov dan je Prosvetno društvo Štandrež pripravilo v spodnjih prostorih župnijskega doma Anton Gregorčič prijetno družabno srečanje, ki se ga je udeležilo veliko ljudi. Ti so dobesedno napolnili prostore. Prisotnih je bilo tudi ve-

mu razpoloženju je prispeval mladi harmonikar Lorenzo Marussi, ki je zaigral venček narodnih. Melodije je pospremlilo petje. Večer sta obogatila tudi Viktor Selva in Marko Brajnik, ki sta prikazala zanimive fotografske posnetke, predvsem iz narave.

Martinovo razpoloženje se je nadaljevalo tudi v nedeljo v večernih urah, ko sta Majda Zavadlav in Božidar Tabaj zai-grala vedro igro *Gremo v teater*. Prisotni so bili nato deležni pečenega kostanja, ki ga

Foto DP

liko mladih. Izkušeni kuharji so poskrbeli, da so skuhali tipično ajdovo polento in druge dobrote. Mladi člani pa so gostili udeležence. K vesele-

je darovala Agraria Zavadlav, in novega vina, ki ga je ponudil Silvan Primožič, ter drugih dobrot.

DP

V Sovodnjah ob Soči so počastili sv. Martina

Občuteno in dobro pripravljeno slavlje

V nedeljo, 12. novembra 2017, so v Sovodnjah ob Soči slovesno praznovali vaškega zavetnika sv. Martina. Priprave so stekle že med tednom, ko so po vasi nabirali razne pridelke in pripravljali voz. Otroci, ki obiskujejo verouk v sovodenjskem župnišču, so zbirali hrano za menzo, ki jo v Gorici upravljajo kaptucini. Pred kakšnim tednom so namreč obiskali to menzo in se seznanili s tem, kako revnim ponudijo obroke.

Nedeljsko slavlje sv. Martina se je začelo z zahvalno sv. mašo, ki jo je daroval župnik msgr. Renato Podbersič, stregle so mu narodne noše, otroci in mladi pa so brali berila, prošnje in zahvale. V pridigi je msgr. Podbersič orisal lik sv. Martina, ki se je spreobrnil v krščansko vero in nato deloval pretežno na področju severozahodne Italije in južne Francije. Njegovo delo je označevalo služenje drugim, posebno tistim, ki so bili na robu

tedanje družbe. In ravno to je svetel zgled za sedanje čase. Sv. mašo sta obogatila še petje otrok iz veroučnih skupin in sovodenjski ženski cerkveni zbor pod vodstvom Marinke Lasič.

Po zahvalni sv. maši se je praznovanje sv. Martina preselilo v zunanje prostore Kulturnega doma “Jožef Česčut”; tu je nastopil otroški pevski zbor pod vodstvom Valentine Nanut. Sledila sta nagovora predsed-

praznovanja sv. Martina v Sovodnjah ob Soči je bilo odkritje dveh skulptur, ki sta nastali v okviru pobud društva skultura 2001 in so jih postavili v občinski park. Gre za kamniti skulpturi, ki sta nastali leta 2009 in 2011. Eno je izdelal kipar Sisto Lombardo in nosi naslov *V slogi je moč*, drugo pa Robin Soave in je poimenovana *Objem*. Pri odkritju sta se jima zahvalila županja Alenka Florenin in predsednik društva skultura 2001 Mario Brescia. Kulturnemu programu je sledilo veselo druženje ob golažu iz divjačine in polenti, za kar je poskrbelo lovsko društvo. Obiskovalcem so bile na voljo tudi stojnice z različnimi izdelki, v prostorih Kulturnega do-

Foto DP

nice društva KD Sovodnje Alide Passon in županje Alenka Florenin, msgr. Podbersič je blagoslovil kmečke pridelke in stroje. Posebnost letošnjega

ma pa so si lahko ogledali fotografsko razstavo *Sovodenjski zaselki pod zvezdami*, ki jo je pripravilo KD Sovodnje.

JČ

KCLB / Krožek A. Gregorčič - Srečanje pod lipami

40 ustvarjalnih let Ljudskega radia

V četrtek, 9. novembra 2017, sta Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek Anton Gregorčič priredila Srečanje pod lipami ob 40-letnici delovanja Ljudskega radia, goriške oddaje za čezmejni prostor. Na večeru *40 let na valovih Ljudskega radia*, ki ga je povezovala Stefania Beretta, so spregovorili dolgoletni sodelavci Danijel Čotar, Niko Klanjšček, Matjaž Pintar, Andrej Bavcon in nova članica ekipe Ilaria Bergnach. Pred začetkom srečanja se je želel Danijel Čotar zahvaliti v imenu vseh sodelavcev Sergiu Pellegriniju, ki je ustanovitelj Ljudskega radia. Že od vsega začetka je pogumno predlagal oddaje tudi v slovenskem jeziku in v tistih letih to ni bilo enostavno. Zmenil se je z dr. Humarjem in res so se oddaje začele 5. decembra leta 1977. "Oddaja je potekala v preprostem studiu v semeniški palači, pred mikrofonom so se vrstili dr. Kazimir Humar, Viktor Prašnik in Niko Klanjšček. Že na polovici naslednjega leta pa je k radiu pristopila nova mlada

ekipa, tako da nam je dr. Humar kar prepustil vso odgovornost. Poleg mene in Nikota Klanjščka so bili še Lidija Jarc, Alenka Černic, Harjet Dornik, Barbara Rustja, Anka Černic, Jožica Žnidarčič in Karlo Bolčina ter nekateri zunanji sodelavci, ki niso prihajali v studio, a so nam pripravljali oddaje: Viktor Prašnik, Ambrož Kodolja, Janez Povše, Lojzka Bratuž, Mirko Špacapan, Mariza Perat in Marijan Markežič", je povedal Čotar. Razkril je tudi, da so se od vsega začetka zavzeli, da je večina poslušalcev iz Jugoslavije, ker je od tam prihajala večina telefonskih klicev in pisem. "Takrat v Jugoslaviji ni bilo še svobode govora in svobodnih radijskih postaj, zato so ljudje sprejeli z navdušenjem naš glas. Po radiu smo lahko povedali, kar smo želeli, in nihče nas ni nikoli cenzuriral". Prav v zvezi s tem je nastal skupni naslov oddaj *Vrata proti vzhodu*. V osemdesetih letih so se ljudje želeli otresti režimov in ta želja je zajela vse narode, od Slovenije do Sibirije. Na radiu so podpirali te ljudi in nji-

hove napore za svobodo. Danijel Čotar je tudi prebral nekaj ganljivih odlomkov iz pisem poslušalcev. Prisotni so nato prisluhnili posnetku, ki je nastal leta 1979 na ronškem letališču, ko sta se ansambel Lojzeta Hledeta in dramska skupina iz Štandreža vračala z gostovanja po Severni Ameriki. Ljudski radio je bil tam, snemal je prihod letala in srečanje z vračajočimi. Na posnetku smo slišali tudi glasove nekaterih ljudi in sodelavcev, ki jih žal ni več. V prvih desetih letih je žel Ljudski radio veliko zanimanja in uspehov. Leta 1983 je radijska ekipa prejela Nagrado iz Černetovega sklada, leta 1989 pa priznanje ZSKP ob njeni 30-letnici. V nadaljevanju je Niko Klanjšček povedal, da so oddaje začeli snemati v goriškem semenišču, v neprimerni sobici, ki so jo na hitro prilagodili v studio. Po enem letu so se preselili v kletne prostore stavbe na ulici Brigata Casale in pozneje zopet v prenovljene prostore semenišča, nazadnje pa v Kulturni center Lojze Bratuž, kateremu so sodelavci radia hvaležni, da lahko tam nemoteno delajo še danes. Klanjšček, ki je po poklicu tehnik, je tudi

S. Beretta, D. Čotar, A. Bavcon, I. Bergnach, N. Klanjšček in M. Pintar (foto dd)

povedal, kako se je tehnologija v letih spremenila. "Na začetku sploh nismo snemali, oddajali smo v živo z vsemi napakami, ki so se vrivale. Mešalne mize so bile zelo stare, oddajnik in antene domače izdelave in na neugodnih lokacijah. Zdaj so se časi spremenili in počasi postaja vse digitalno. Oddaje snemamo in pošiljamo v Videm na sedež Radia Spazio po internetu". Nekaj svojih spominov je našel tudi Andrej Bavcon, ki je na radiu začel sodelovati leta 1995. Vedno je pripravljval glasbene oddaje in je med sodelavci tisti, ki zelo skrbi za obvestila. V mlajšo generacijo sodelavcev spada Matjaž Pintar, ki je začel sodelovati, ko je obiskoval višjo srednjo šolo. Anka Černic ga je takrat povabila, da bi na radiu z nekaterimi drugimi dijaki prebirali pravljice. Od takrat je na radiu tudi ostal in ima zdaj torkovo oddajo, pri kateri bere pomembnejše članke iz Novega glasa in drugih časnikov. Najmlajša sodelavka na večeru je bila Ilaria Bergnach, ki se je pridružila ekipi pred enim letom. Na začetku ni vedela, ali bi se pridružila radijskim sodelavcem, toda Stefania Beretta, ki je tudi sodelavka radia, jo je prepričala. Enourne oddaje se ni čutila pripravljati sama, zato je poklicala na pomoč najljubšo prijateljico, Carlotto Nanut, in z njo zasnovala oddajo *Prazne buče močno donijo*. Med novimi sodelavkami je tudi Sanja Vogrič.

Danijel Čotar je še razložil, kako je prišlo do oddaje *Okno v Benečijo*. Po smrti sodelavke Anke Černic leta 2003 so sobotne oddaje odpadle in ta prosti dan je izkoristil beneški rojak Ezio Gosgnach, ki je bil takrat tudi ravnatelj Radia Spazio in začel pripravljati novo oddajo s sodelavci iz Benečije, Rezije, Terske in Kanalske doline. Moderatorko je še zanimalo, kako je oddaja kljub vsem težavam in zapletenim trenutkom preživela. Sodelavci so razkrili, da so bili večkrat na tem, da delovanje prekinijo, predvsem ko je zadruga prenehala obstajati in je upravo radia prevzela nova ekipa z imenom Radio Voce. Nova uprava ni bi-

la več naklonjena slovenskim oddajam in jih je za nekaj časa celo ukinila. Z zadoščenjem zdaj lahko ugotavljajo, da je bilo pametno vztrajati, kajti Radio Spazio je slovenske oddaje z veseljem sprejel in se je zdaj ekipa okrepila s štirimi mladimi sodelavkami. Na koncu večera se je v imenu Zveze slovenske katoliške prosvete zahvalil sodelavcem za dolgoletno ustvarjalno delo Ljudskega radia podpredsednik ZSKP Miloš Čotar in jim izročil spominsko plaketo za 40-letno uspešno delovanje. Prav tako se zahvaljujejo tedniku Novi glas, da jim redno objavlja radijski program.

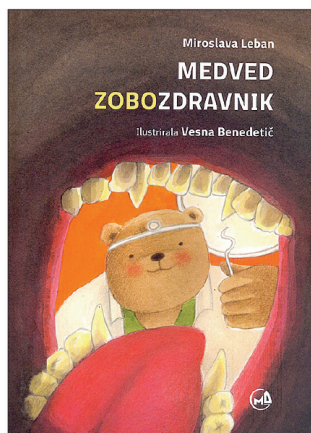
MČ

PASTIRČEK

GORIŠKA
MOHORJEVA
DRUŽBA

PREDSTAVITEV TREH NOVOSTI ZA OTROKE

MALI GLEDALIŠKI VRTILJAK

Napisala Lučka Susič, ilustriral Matej Susič

NAPAKE IN SPAKE PROČ! POMAGAJMO PAKOTU!

Napisal in ilustriral Walter Grudina

MEDVED ZOBOZDRAVNIK

Napisala Miroslava Leban, ilustrirala Vesna Benedetič

V SOBOTO, 18. NOVEMBRA 2017
OB 16. URI
**V MALI DVORANI KULTURNEGA CENTRA LOJZE
BRATUŽ V GORICI, DREVORED 20. SEPTEMBRA 85**

**V živo bodo nastopili
OTROCI, AVTORJI, ILUSTRATORJI...
in presenečenje z imenom P_ _ _ _**

VSI TOPLO VABLJENI!

**Kulturni center
Lojze Bratuž**

**Krožek
Anton Gregorčič**

SREČANJA POD LIPAMI

Dr. Andrej Rahten

Od Majniške deklaracije do
habsburške detronizacije

Z gostom se bo pogovarjal
dr. Renato Podberšič ml.

TOREK, 21. NOVEMBRA 2017, OB 20.00

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ - GORICA

V samozaložbi je izšla publikacija

Z Mirkom v srcu

V samozaložbi je izšla zajetna publikacija, v kateri je dr. Manuela Quaranta Špacapan, vdova po dr. Mirku Špacapanu, vnetemu pevcu in glasbeniku, zbrala skladbe, ki jih je Mirko Špacapan uglasbil ai priredil za zборе, ki jih je sam ustanovil ali vodil v svojem žal kratkem življenju. Poleg tega so v brošuri tudi pesmi, beležke, razmišljanja. Knjiga je nastala, ker je dr. Quaranta obljubila Mirku, ki je vse to gradivo ljubosumno hranil v knjižni omari, da ga bosta kdaj skupaj katalogizirala, uredila, da ne bi šlo v pozabo. Sama pravi, da si takrat ni nikoli mislila, da bi morala to sama narediti. Knjiga je dvojezična, in kot pravi urednica, ima morda tudi kakšno vrzel in napako, a spisana je "z Mirkom v srcu". Knjiga ni v prodaji. Kdor bi jo želel imeti, jo lahko dobi pri

predsednici ustanove Onlus
Cure palliative Mirko
Špacapan - Amore per sempre.

Prostovoljni prispevki bodo šli
prav za to ustanovo, ki skrbi
za onkološke bolnike.
Dr. Manuela Quaranta
Špacapan: tel. 0432547058
Mail: mirko.spacapan@alice.
it
Web: www.mirkospacapan.it

**Prosvetno društvo
PODGORA**

Zastaviti skupne moči za skupne cilje
(Dr. Mirko Špacapan)

spominska maša in kulturni program
ob 10. obletnici smrti
dr. **MIRKA ŠPACAPANA**

Petek, 24. november 2017
ob 19. uri
Cerkev sv. Justa mučenca v Podgori

Izvajalci:

MePZ F.B. Sedej iz Števerjana
dirigent Patrick Quaggiato

Recitatoriki Nika Devetak in Tamara Peteani

MePZ Mirko Špacapan Podgora
dirigent Peter Pirih

Jurij Lavrenčič - violončelo

Prestavitev publikacije "Z Mirkom v srcu"
prof. Aleksander Rojc

Priložnostni govor: odv. Damijan Terpin
Režija Sanja Vogrič, svetovalec za govor Jan Leopoli

Ljubljana / Muzej novejšje zgodovine Slovenije

Simpozij o prof. Ivanu Rudolfu

Muzej novejšje zgodovine Slovenije v Ljubljani je 7. novembra posvetil simpozij prof. Ivanu Rudolfu (Vrabcé, 1898 – Trst, 1962). V Viteški dvorani Cekinovega gradu v Tivoliju se je po pozdravu direktorice Kaje Širok zvrstilo

pozornost pri nekaterih prejšnjih pobudah muzeja in uredila njegovo zapuščino, ki jo je muzeju daroval Rudolfov sin Saša, bo celotno gradivo prihodnje leto izšlo v posebnem zborniku. Prvi sklop referatov, v katerem so nastopili Jurij

Goriškem, nato v emigraciji v Ljubljani, kjer je delal kot profesor in časnikar, ilegalno pa vodil tudi akcije proti fašistični Italiji in nacistični Nemčiji. V drugem sklopu so nastopili Gorazd Bajc, Jože Pirjevec, Jera Vodušek Starič in Ivo

taboriških za italijanske vojne ujetnike za Jugoslovanski kraljevi gardni bataljon, priprava primorskih padalcev, za tem pa selitev v Trst in vključitev v zamejsko šolsko, prosvetno, časnikarsko in politično delo, zlasti pri Slovenski demokratični zvezi in tedniku Demokracija.

V zadnjem sklopu je Marija Stanonik predstavila zasluge Ivana Rudolfa za slovensko besedo med slovenskimi vojaki v Afriki, medtem ko je Damir Globočnik analiziral

Del udeležencev posveta o prof. Ivanu Rudolfu v Ljubljani (foto: Sarah Poženel, MNZS)

likovno opremo časopisa Bazovica. Irena Uršič je ponudila vpogled v bogat Rudolfov arhiv, Saša Rudolf pa je obudil spomine na

očeta, in sicer ne le na družinsko življenje, temveč tudi na povojno delo za narod v težavnih tržaških razmerah.

Poseg Gorazda Bajca v Viteški dvorani Cekinovega gradu v Ljubljani (foto: Sarah Poženel, MNZS)

kar 12 referatov. Trajali so po 20 minut, a vsi nastopajoči so morali svoja besedila krajšati, toliko zanimivega bi imeli povedati o razgibanem Rudolfovem življenju in hudih časih, v katerih je živel. Kot je napovedala višja kustosinja Irena Uršič, ki je pripravila seminar in ga vodila z Blažem Torkarjem iz Vojaškega muzeja Slovenske vojske, še pred tem pa posvetila Rudolfu veliko

Rosa, Marko Štepec, Blaž Torkar in Mira Cencič, je bil posvečen Rudolfovi družini in odraščanju v sedanjem Podnanosu, šolanju v Idriji, aretaciji zaradi odločnega izražanja nacionalnih čustev, vojaški službi med prvo svetovno vojno, vključitvi med 'narodne straže' in Maistrove borbe ter narodnoobrambnemu delu v Tigru in drugih organizacijah prej na

Jevnikar. Obdelali so najbolj vznemirljivo področje Rudolfovega dela: sodelovanje z britanskimi tajnimi službami in boju proti nacifazizmu in za priključitev Primorske, umik z Ivanom Marijo Čokom na Bližnji vzhod, tajniško delo pri Jugoslovanskem odboru iz Italije v Kairu, izdajanje tednika Bazovica in revije Šotorska knjižnica, zbiranje primorskih prostovoljcev v

Špela Pahor ponovno preseneča

Nenavadno enostavna tehnika za ustvarjalne lenuhe

D deset fotografij svojih nev-sakdanjih izvornih avtorskih del je na ogled v izolsko mestno knjižnico postavila vsestranska ustvarjalca Špela Pahor. Genialnost njene zamisli se skriva v enostavnosti. Špela je ob morju pobirala kamenčke različnih barv, oblik in velikosti, stekelca, koščke naplavljenega lesa, lubje, vejice, stebelca, borove

dih, odgovori: "Nagovarjajo me besedila iz Svetega pisma. Tako lahko ustvarjam, čeprav ne znam risati. Tudi ilustracije za mojo naslednjo kamišibaj zgodbo bom naredila na ta način. Rada bi pripravila tudi manjšo knjižico s fotografijami in citati iz Svetega pisma". Na vprašanje, od kod ji pride ideja, pa prostodušno prizna, da "nima pojma". Kamenčki so

tehniki ustvarila tudi niz adventnih zgodb: od Jožefovih sanj in Marijinega obiska tete Elizabete do Jezusovega rojstva. Za tokratno razstavo je pripravila "jagodni izbor". Videno me je prijetno osupnilo in pomislila sem, kako imenitno bi bilo, če bi si vsak od nas kdaj pa kdaj privoščil nekaj časa in se tudi sam preizkusil v tem zelo enostavnem

iglice, trave, listje ruja, fig in drugega grmovja, galebja peresa, polžje in školjčne lupinice, naplavljenih morskih spužve in še kaj, potem pa iz nabranega po skalah začela sestavljati enostavne podobe. Vsako je večkrat posnela, tudi z različnih zornih kotov, in tako je nastalo preko tisoč fotografij. Ko jo vprašam, od kod črpa nav-

jo enostavno nagovorili, da jih je začela pobirati in jih zatem na skali sestavljati v motiv, pravi. Navdihujejo jo prizori iz narave, vsakdanje življenjske zgodbe in zgodbe iz Svetega pisma. Podoba, sestavljena zgolj iz dveh kamenčkov in kosa stekla, imenitno prikazuje angelov profil in tudi na preostalih lahko opazovalec zaradi enostavne stilizacije pre-

in hkrati sproščujoče navdihujočem delu. Najbolj presunljivo pa je dejstvo, da je vsaka nastala podoba, enako kot vse v življenju, zelo nestalna, saj kamenčki niso prilepljeni, ampak le postavljeni, zato jih narava (ali človek) zlahka premeša in ustvari nov motiv ... Vsekakor vredno ogleda!

Kristina Menih

Razmišljanje

Odleteti moramo v svojo ljubljeno domovino. (Sv. Avguštin)

Davnega leta 1933 je pri založbi Hram v Ljubljani izšla knjiga Lev. N. Tolstoj - Smrt Ivana Iljiča. Knjiga me je pritegnila predvsem zato, ker jo je prevedel Josip Vidmar. Prevajalec, ki mi ni bil nikoli simpatičen, kot politik, kot človek in književnik pa me je vedno zanimal. Kot človek zato, ker sem se z njim samo enkrat srečal. Bil je do mene, tedaj navadnega študenta – bogoslovca, izredno prijazen in sva ob čaju, ki ga je prinesla služkinja, kramljala dobro uro. Pa tudi zato, ker vem, da je v tistem nenavadnem slovenskem času, ki ga je požiral ateizem, rad pomagal tistim kulturnikom, ki jih je tedanji režim zavračal, če ne celo sovražil. Kot prevajalca pa ga ne bi ocenjeval, ker ni to moj namen, čeprav vedno rad segam po njegovih prevodih kot tudi po njegovih knjigah. V omenjeni Tolstovej knjigi me je nagovorilo spoznanje, s katerim se je moral končno sprijaz-

niti s svojim žalostnim koncem Tolstovej Ivan Iljič. Ko je Ivan spoznal svoje žalostno zavoženo življenje in se je celo lahko premaknil skozi smrt, je ob svojem velikem spoznanju radostno vzkliznil: "Kje je smrt? ... Ni je več". Pri evangelistu Luki najdemo nekaj podobnega: "Le eno je potrebno. (Lk 10,42) To spoznanje je lahko odkrije vsakdo od nas v svojem življenju. Lahko pa tudi gre to spoznanje mimo njega? Ljudje med drugimi nagoni, tega nima samo žival, ampak tudi človek – torej; pri našem nagonu po vračanju domov, nas ne usmerja samo v dom, kjer bivamo, ampak tudi k Bogu, čeprav se tega velikokrat sploh ne zavedamo. Ste se zamislili kdaj nad vrtnarjem? Ta sploh ne vzgaja rastlin. Vrtnar samo uporablja določene vrtnarske veščine, ki spodbujajo našega obstoja, torej, tudi poti do Njega, ker smo že v njegovi bližini. Nekaj podobnega sem opazoval

jesenskega dne pri naših jadralskih Čupe. Noben jadrlec si ne more sam zagotoviti primernega vetra, da bi ta veter po njegovi volji premikal jadrnico. Jadrlec samo uporablja jadralske veščine, s katerimi ujame podarjeni veter, da ga pripelje na cilj ali domov. Jadrlec sam ne more narediti ničesar, da bi pripravil veter do tega, da zapihata. Pri obeh primerih, pri vrtnarju in jadralcu, je v ospredju tehnika, ki jima služi pri njunem delu. Veščino, ki smo jo zapazili v obeh primerih – vrtnar, jadrlec – rabi vsakdo od nas. Ta se za nas imenuje notranja tišina. Kako vsakdo od nas poskuša biti tihi? Polni smo notranjega kaosa, ki so ga polne naše glave. Ta kaos je podoben divji zabavi, ne glede kje. Velikokrat se sploh ne zavedamo, kako ta naš notranji kaos prevladuje v nas. Ko pa vstopimo skozi vrata osebne tišine, pa se to stanje umiri in tedaj lahko spoznamo, da vez z Bogom ni nekaj, kar naj bi se prizadevali, da imamo, ampak je Bog temelj našega obstoja, torej, tudi poti do Njega, ker smo že v njegovi bližini. Ambrož Kodolja

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

KNJIŽNA ZBIRKA 2018

KOLENDAR 2018

Fotografije: Marko Vogrič

Saša Martelanc

SREČANJA ZA SPOMIN

Ilustr.: Kristina Martelanc

Miroslava Leban

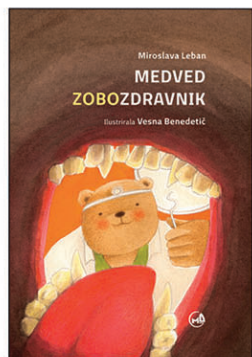
MEDVED ZOBOZDRAVNIK

Ilustr. Vesna Benedetič

NAŠ KOLENDAR 2018

Fotografije: Marko Vogrič

PREDSTAVITVE

V LJUBLJANI, v četrtek, 23. novembra 2017 ob 10. uri, Cankarjev dom, dvorana M1, v sklopu predstavitve slovenskih založb v Italiji na Slovenskem knjižnem sejmu

V GORICI, v ponedeljek, 27. novembra 2017, ob 17. uri v galeriji Ars na Travniku

V TRSTU, v torek, 28. novembra 2017, ob 18. uri v Tržaškem knjižnem središču na Oberdankovem trgu

59. Revija pevskih zborov Cecilijanka 2017

Posvečena bo prof. Stanku Jericiju

Letošnja Cecilijanka, ki bo v Gorici, v Kulturnem centru Lojze Bratuž, in sicer v soboto, 18. novembra, ob 20.30 in v nedeljo, 19. novembra, ob 17. uri, je posvečena skladatelju in zborovodji Stanku Jericiju ob 10. obletnici smrti. Stanko Jericijo se je rodil 20. julija 1928 v Avčah nad Kanalom. Osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju, nato se je šolal v Malem semenišču v Gorici in v Vidmu. Bogoslovne študije je končal v Gorici, kjer je bil leta 1951 posvečen v duhovnika. Študij glasbe je začel pri prof. Mirku Fileju in prof. Ersiliju Russian. Na konservatoriju Giuseppe Tartini v Trstu je leta 1968 diplomiral iz klavirja pri prof. Aleksandru Costantinidesu. Pri prof. Guidu Pipolu pa je na konservatoriju v Benetkah opravil diplomu iz zborovske kompozicije. Poučeval je glasbeno vzgo-

jo na nižji srednji šoli Ivan Trnko v Gorici. V letih 1971-1978 pa je poučeval petje na slovenskem učiteljskem Simon Gregorčič v Gorici. Na obeh šolah je pripravil in vodil zbere in z njimi uspešno nastopal na raznih zborovskih prireditvah v Gorici. Večkrat se je udeleževal tekmovanj šolskih zborov v raznih krajih Italije in vedno odnesel najvišja priznanja in prva mesta. Za šolske zbere je priredil in komponiral več zborovskih skladb. Leta 1964 je prevzel vodstvo mešanega pevskega zbora Lojze Bratuž iz Gorice. Stanko Jericijo je več let vodil tudi italijanski mešani zbor Sant' Ignazio. Veliko energij je posvetil skladateljevanju, pri katerem je segal na različna področja. Pisal je zborovske skladbe, verske in narodne vsebine, na slovenska, latinska in italijanska besedila. Zveza slovenske

katoliške prosvete je leta 1982 razpisala natečaj za zborovske skladbe. Jericijo se je predstavil s tremi skladbami. Vse so bile nagrajene in objavljene leta 1983 pod naslovom *Tri pesmi*. Zveza je tudi poskrbela, da so leta 1998 izšle njegove priredbe slovenskih ljudskih pesmi. V zbirki, z naslovom *Priredbe slovenskih ljudskih pesmi*, je šestnajst priredb za mešane zbere. Njegov obsežni opus obsega več maš in obsežno oratorijsko delo *Pasijon po sv. Marku za zbor, soliste, recitatorje in orgle*. Več je tudi njegovih instrumentalnih kompozicij. Leta 1995 sta izšli zbirki *Mottetti* in *Sacrae cantiones*. Veliko je delal z mladino in zanjo tudi uglašil več del. Leta 1989 je pri Cerkenem glasbeniku v Ljubljani izšla njegova pesmarica *Mladinske pesmi*. Pri založbi Humar pa je leta 2002 objavil dela za mladinske

zbre na besedila Zore Saksid pod naslovom *Psst! Mladi pojo*. Združenje cerkvenih pevskih zborov je leta 2010 izdalo zbirko njegovih sklad *Opera omnia*, ki sta jih izbrala prof. Ivan Florjanc in zborovodja David Bandelj. Za posebne zasluge na zborovskem in skladateljskem področju je prejel visoko priznanje Zveze kulturnih organizacij Slovenije. V letih 1962-1977 je bil duhovni asistent ZSKP. Umrli je v Gorici, 25. januarja 2007. Zborov, ki bodo letos nastopili na reviji, bo skupno sedemnajst in prihajajo iz Goriške, Tržaške, Kanalske doline, Koroške in Slo-

venije. Občinstvo bo deležno pisane paleta slovenskih umetnih in ljudskih pesmi kot tudi repertoarjev iz svetovne zakladnice zborovske literature. V soboto bodo nastopili: MePZ Lojze Bratuž iz Gorice, MePZ Rupa-Peč, Pevska skupina Svrž – Na Gori (Koroška), MIMePZ Emil Komel – Gorica, DVS Bočca Neža – Vrh Sv. Mihaela, Pevska skupina Vocal Cocktail iz Štarcana, ŽeVS Danica z Vrha Sv. Mihaela, MePZ F. B. Sedej – Števerjan. V nedeljo: MePZ Mirko Špacapan Podgora, MoPZ Fantje izpod Grmade – Devin, ŽePZ Rože iz Nove Gori-

ce, MoPZ Štmaver, MePZ Lipa Šempas, Pevska skupina Ukovski fantje iz Ukev, MePZ Štandrež, MoPZ Mirko Filej iz Gorice, MePZ Hrast iz Doberdoba.

V soboto bo pred začetkom programa spregovorila domača glasbenica in pevka Martina Geron, v nedeljo pa predsednica Zveze slovenske katoliške prosvete Franca Padovan.

Vstop je prost. V nedeljo bo ob reviji podelitev 2. Nagrade "Mirko Špacapan", ki jo razpisujeta Društvo/Associazione Onlus Cure Palliative "Mirko Špacapan" Amore per sempre in Kulturni center Lojze Bratuž.

Zveza slovenske katoliške prosvete se zahvaljuje goriški občini za pokroviteljstvo, Javnemu skladu za kulturne dejavnosti Republike Slovenije in Fundaciji Cassa di Risparmio iz Gorice za finančno podporo. Zahvala za sodelovanje gre Svetu slovenskih organizacij. Posebno se še zahvaljuje vsem dirigentom in pevcevm, ki vsako leto oblikujejo revijo, društvom Zveze ter njihovim članom, ki prostovoljno sodelujejo in s svojim delom pripomorejo, da se revija vsako leto lahko dobro izteče.

Drugi večer Koncertne sezone Iz domače zakladnice 2017/2018

V poklon Raoulu Casadeiu v nedeljo, **19. novembra 2017, ob 17.30**, bo drugi večer 2. Koncertne sezone Iz domače zakladnice. S področja slovenske narodno-zabavne glasbe se bomo tokrat preselili v Romagno, kjer je pred skoraj devetdesetimi leti vzklila glasbena zvrst, ki jo splošno poznamo pod imenom liscio.

V Domu glasbe – Casa della Musica, v ulici Capitelli 3 v Trstu, bomo imeli v gosteh enega najboljših italijanskih orkestro, in sicer Moreno il Biondo & Orchestra Grande Evento. Gre za 9-člansko zasedbo, pri kateri polovica glasbenikov izhaja iz nekdanjega orkestra živče legende tega žanra, Raoula Casadeia, ki je prav letos slavil 80 let. Pevec in klarinetist Moreno Conficconi (nekdanji frontman orkestra Casadei), pevec Mauro Ferrara (ki je pel največje uspešnice Raoula in Seconda Casadeia), saksofonist Fiorenzo Tassinari, harmonikar Walter Giannarelli in bobnar Roberto Forti so pravi virtuosi na svojih glasbilih. Njim so se v orkestru Grande Evento pridružili še pevka Anna Maria Allegretti, trobentar Enrico Milli, kitarist

Simone Oliva in basist Valter D'Angelo. Na tržaškem večeru bo kot gost nastopil Mirco Mariani, vodja projekta eXtraLiscio, s katerim sodelujejo tudi nekateri člani orkestra Grande Evento. Skupaj nam bodo predstavili spored z naslovom Secondo Casadei – od začetkov do Extraliscia, s katerim se bodo poklonili prenovitelju tradicionalne glasbe iz Romagne Secondu Casadeiu (1906-1971). Njegove poskočne polke, valčke in mazurke bomo poslušali bodisi iz originalnih partitur bodisi v sodobnih prireditvah.

Koncert, ki je nastal v sodelovanju z založbo Casadei Sonora, bosta pod taktirko asistentke programa Nataše Ferletič vodila glasbeni urednik Aleksij Jerco in sodelavka Maruška Gustin.

Interesenti si lahko zagotovijo brezplačen vstop na koncert, tako da pokličejo na telefonski številki +39 040 7784358 ali +39 040 7784281 ali da napišejo email na naslov elektronske pošte programi. slo@rai. it ali da napišejo sporočilo na facebook stran Iz domače zakladnice. Poslušalci pa bodo lahko koncertu prisluhnili neposredno na valu Radia Trst A ali prek streaming radia na spletni strani www. sedezejfk. rai. it/. Toplo vabljeni!

In memoriam

Nepozabna

Lelja Rehar Sancin

Minuli teden je našo narodno skupnost v Italiji pretresla vest, da je v starosti 95 let umrla Lelja Rehar Sancin, znana publicistka, prevajalka in velika poznavalka slovenskega jezika, predvsem pa odlična gospa, ki je neprisanesljivo bičala naše napake pri pisanju, vrsto let je namreč v Primorskem dnevniku imela brano rubriko *Jezik na obrobju*. Ljubitelji gledališča pa se je spominjajo kot neutrudne gledališke delavke, za Radio Trst A je namreč pripravila več kot osemdeset dramskih del, pripravljala je tako dramatizacije pripovednih del, kot je tudi prevajala in prirejala dramska dela, za naš radio je tako naredila iz-

jemno število dramskih nizov. Lelja Rehar se je rodila 11. maja leta 1922 v Mariboru, umrla

Foto dd

pa je v Trstu 9. novembra letos. V Trstu se je namreč po-

ročila z igralcem in režiserjem Modestom Sancinom, s katerim sta imela tri otroke. Njen mož je nenadoma umrl leta 1964, ostala je sama s tremi nedoraslimi sinovi, kljub solidarnosti kolegov iz gledališča se je morala zaposliti, honorarno je delala na Odseku za zgodovino Narodne in študijske knjižnice v Trstu, začela pa je tudi izjemno plodno sodelovati z radijci, za Radio Trst je naredila ogromno dramatizacij. Sama je rada priznala, da je slučaj nanesel, da je začela poučevati slovenščino na zasebnih tečajih za italijansko govoreče, kasneje pa tudi na Visoki šoli za tolmače in prevajalce v Trstu. Dr. Bogomila Kravos je v spominskem zapisu prof. Lelji Rehar Sancin v Primorskem dnevniku zapisala, da je pokojna sama razvila svojo metodo poučevanja slovenščine in prav iz te je tudi izvajala specifično obravnavo jezikovnih zakonitosti.

Gospo Leljo Rehar Sancin smo srečevali povsod tam, kjer se je govorilo o jeziku, udeleževala se je vseh knjižnih predstavitev, vsakega od nas je tudi opozorjala na napake, ki jih je delal, zaradi tega so se nekateri kolegi otepali, sam pa lahko iskreno povem, da sem ji vedno prisluhnil, zaznala je vpliv italijanščine tudi tam, kjer ga sam nisem (več). Opozarjala je na naše napake, rada je govorila o slovenskem jeziku, odlična je bila v svojih sodbah, bičala in izpostavljala je naše kalke in skladnje, ki so odražale jezik večinskega naroda, ne pa slovenščine, znala je biti kristalno jasna, ni se bala neposredne kritike, kar je marsikoga odvrnilo od nje. Če pa si ji znal prisluhniti, si vedno kaj novega odnesel, iskreno ji je namreč šlo vedno za čisto slovenščino. Pohvala za jezik iz njenih ust je bila redka, da je ko si jo prejel, si si jo lahko sam pripel kot medaljo na prsi.

Naj počiva v miru. Večni naj ji bo dober plačnik! Radi priznamo, da jo bomo pogrešali!

Jurij Paljki

Vladka Tucovič

V devetdesetih letih

Med elektronsko pošto profesorice slovenščine se pogosto znajde vprašanje, kakršno je tole: "Zdravo, Vladka, ravno nekaj prevajam in se mi pogosto pojavlja izraz *in the 1990s* ali pa *in the 1560s*; ponavadi to prevajam z v *90. letih 20. stoletja*, kar pa je dolgo in nekoliko okorno, zato me zanima, ali bi bilo ustrezno uporabiti v *1990-tih*, po analogiji v *90-tih*?" Prijateljica prevajalka, ki mi je pisala, razmišlja ustvarjalno, sporočilo pa želi napraviti čim bolj ekonomično, torej kratko in jedrnat. Pa vendar zmeraj ne gre tako preprosto. Treba se je ravnati tudi po že uveljavljenem vzorcu, novosti ne moremo uvajati kar na pamet, seveda pa je prvi korak, da se prepričamo, kaj piše v Slovenskem pravopisu. Na tem področju je namreč pravopis kar širokogruden, marsikatero rabo dovoljuje, nekatere odsvetuje in samo eno prepoveduje, zato sem ji odgovo-

JEZIKOVNICA

28

rila takole: »Oj, ne! Najbolj se priporoča, da se izpiše v *devetdesetih* (lahko tudi izpustiš: v 20. stoletju, lahko je kar brez ali pa kdaj zamenjaš z besedno zvezo prejšnjega stoletja), kar je še najboljše, praktično pa je tudi v *90. letih*. Raba v *90-ih* je tudi odsvetovana (tako pišejo tisti, ki ne vedo, kako bi napisali v devetdesetih (v 90.), s piko ali brez, ali ki ne znajo prebrati vrstilnega števnik s piko), narobe je v *90-tih* (torej s črko t); če že, potem v *90-ih* (brez črke t), vendar opazuj npr. v časopisu, tega se pravzaprav sploh ne rabi. «

Najustreznejše je torej: v *devetdesetih letih 20. stoletja* ali v *devetdesetih letih prejšnjega stoletja*, ustrezno je tudi v *90. letih*. Odsvetovano je: v *90-ih letih*. Napaka pa v *90-tih* in *1990-ih letih*. Doc. dr. Vladka Tucovič na Oddelku za slovenistiko Fakultete za humanistične študije Univerze na

Primorskem (Koper) izvaja pravopisne in lektorske vaje. Jezikovna vprašanja, o katerih bi radi brali v *Jezikovnici*, ji lahko pošljete na e-naslov: vladka.tucovic@fhs.upr.si ali na uredništvo Novega glasu.

31. razpis natečaja za študijske nagrade "Mihael Flajban" in razpis za nagrado "Irena Srebotnjak" za akademsko leto 2017-18

V spomin na javnega delavca in mecena Mihaela Flajbana Slovensko dobrodelno društvo v Trstu tudi letos, 31. leto zapored, razpisuje natečaj za študijske nagrade, namenjene univerzitetnim študentkam in študentom slovenske narodnosti iz Furlanije Julijske krajine.

Redni razpis za nagrado "Mihael Flajban":

Maturantu ali maturantki, ki se je letos vpisal oz. vpisala v prvi letnik univerze, bo SDD podelilo nagrado, ki se bo ponavljala vsa leta študija, če bo dobitnik redno študiral. Komisija bo o tem odločala na podlagi potrdila o zahtevanih in opravljenih izpiti.

Prosilci morajo do **15. januarja 2018** poslati po navadni pošti ali predložiti na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva (uradne ure so ob četrtkih od 16.00 do 18.00) naslednje dokumente:

- prošnjo, naslovljeno na Slovensko dobrodelno društvo, ki naj vsebuje osebne podatke, število družinskih članov, izčrpno sliko o opravljenem študiju, o kulturnem in športnem udejstvovanju ipd.;
- potrdilo ISEE;
- potrdilo o vpisu na univerzo;
- potrdilo o opravljenem zrelostnem izpitu z oceno;
- navedbo lastne telefonske številke in elektronskega naslova.

Prejemniki nagrade iz prejšnjih let morajo do 15. januarja 2018 predložiti potrdilo o predpisanih in opravljenih izpiti ter fotokopiji prve strani univerzitetne knjižice (indeksa) in potrdila o plačilu univerzitetnih pristojbin za leto 2017-2018.

Enkratne nagrade:

Poleg glavne nagrade bo SDD v mejah svojih možnosti podelilo eno ali več enkratnih nagrad ("una tantum") tudi drugim prosilcem vseh letnikov, pri čemer bo upoštevalo njihove zasluge in potrebe. Prosilci za enkratne nagrade, ki niso vpisani v prvi letnik univerze, naj prošnji, ki jo morajo oddati do 15. januarja 2018, priložijo potrdilo o predpisanih in opravljenih izpiti, potrdilo ISEE, fotokopiji prve strani univerzitetne knjižice (indeksa) in potrdila o plačilu univerzitetnih pristojbin za leto 2017-2018.

Nagrada "Irena Srebotnjak":

V spomin na svojo dolgoletno odbornico Slovensko dobrodelno društvo ponovno razpisuje natečaj za enkratno študijsko nagrado "Irena Srebotnjak", ki bo prednostno namenjena študentom ali študentkam likovne ali glasbene umetnosti. Maturantu, ki se je letos vpisal v prvi letnik takega študija na univerzitetni stopnji, bo SDD podelilo nagrado, ki se bo ponavljala vsa leta študija (največ pet), če bo dobitnik redno študiral.

Prosilci morajo do **15. januarja 2018** poslati po navadni pošti ali predložiti na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva (uradne ure so ob četrtkih od 16.00 do 18.00) naslednje dokumente:

- prošnjo, naslovljeno na Slovensko dobrodelno društvo, ki naj vsebuje osebne podatke, število družinskih članov, izčrpno sliko o opravljenem študiju, o kulturnem in športnem udejstvovanju ipd.;
- potrdilo ISEE;
- potrdilo o vpisu;
- potrdilo o opravljenem zrelostnem izpitu z oceno;
- navedbo lastne telefonske številke in elektronskega naslova.

Upravni odbor SDD bo imenoval ocenjevalno komisijo, ki bo pregledala vse predložene prošnje ter na podlagi dokumentov in notranjega pravilnika sestavila prednostno lestvico. Upravni odbor bo na podlagi prednostne lestvice določil dobitnike nagrad. Odločitve upravnega odbora so dokončne in brezprizivne.

Za akademsko leto 2017/2018 znašata glavna nagrada in nagrada "Irena Srebotnjak" po 1500 evrov za prvi letnik in 1500 evrov za vsak poznejši redni letnik. Enkratne nagrade "una tantum" znašajo 500 evrov.

Ponedeljkovo srečanje Društva slovenskih izobražencev Jernej Šček o filozofiji in humanistiki

"Filozofija je potres, ki spremeni življenje. Čeprav dojemamo filozofiranje kot brezpredmetno početje, imamo do filozofije strahospoštovanje – spoštujemo jo, a se je bojimo". Tako je svoje predavanje v Društvu slovenskih izobražencev začel Jernej Šček, mlad filozof, profesor filozofije in zgodovine na tržaškem liceju

ponuja miselno širino. Današnja digitalna, sodobna družba investira svojo energijo v vzpostavljanje stikov z drugimi, težje pa je biti sam s sabo. V zgodovini je le redkim uspelo spoznati samega sebe. Jernej Šček je večer začrtal med izpovedjo in zagovorom. Prva je lahko kot priznanje zmotnih življenjskih navad ali grehov,

drugi. Šček se je pomudil še pri stoikih in njihovi poti do srečnega življenja, saj jim sreča predstavlja odsotnost vznemirjenja. Epikurejci so trdili, da ugodje v življenju ni dodajanje vznemirjenosti, temveč odsotnost neugodja. Današnja družba nas

prepričuje o obratnem: kako bomo potovali v vznemirljive kraje in dodajali trenutke svojemu življenju. Resnici na ljubo pa moramo početi obratno, odstranjevati in luščiti.

Kot se je sam opisal, je po razumu pesimist, po duši pa optimist. Moramo si želeti še izboljšati. V roke je vzel Giovannija Pica della Mirandolo, ki je napisal to, kar je za kristjana fantazija, in sicer kako

se lahko človeško prerodimo, a ohranimo odnos s svetom. Bog je moral ustvariti nekoga, ki bo znal vzdrževati in ceniti "palačo sveta", saj vsaka zgradba začne prej ali slej puščati. Diagnoza situacije je prav tale: manjka nam utopija. Kjer ni idej, utopije ali vere, je nemogoče kritizirati. Največji problem je pomanjkanje vizije. Vlagati bi morali v dobro, ne pa v bližnjice, koristoljubje in lenarjenje. Kar pa je najpomembnejše, je vzor – kar vidimo in slišimo, mora težiti k dobremu. Rešitev slovenske manjšine je po mnenju mladega filozofa dolgoročna, a trajna in boljša. Vlagati moramo v vzgojo mladega človeka, v

pravilnost in učinkovitost. Nimamo človeškega kapitala, da bi eksperimentalni oz. manevrskega prostora za poizkušanje. Kdo je dober in pošten? Kdor prizna svoje meje. V našem okolju manjka poznavanje referenc.

Vera v humanizem je edini lek, ki lahko reši našo narodno skupnost. Vzgjati moramo mlade s humanističnimi vrednotami, kot so poštenost, volja, krepost, razum, kritičnost, odprtost, celovitost in dostojanstvo.

Izkoristiti moramo kapital in pogoje, ki jih imamo.

Metka Šinigoj

Foto damj@n

Franceta Prešerna. Filozofija in humanistika nam spodnašata tla pod nogami, ne moreta ne vplivati na človeka. To ni abstraktna veda, temveč način življenja. Beseda filozofija izhaja iz ljubezni do modrosti, kar pomeni imeti rad modrosti, radovednosti, želeti si nekaj vedeti. Spoznavanje pa ne more biti ločeno od etike. Filozof je nekdo, ki se pogumno odloči, čeprav je to nepopularna izbira. Povzeto po Karlu Jaspersu je filozofija prebujenje iz navezanosti na človeške potrebe na to, kar nas oddaljuje od živalske preteklosti. Humanistika pa nam

zagovor ali apologija pa je tisočletna tradicija mislecev, ki so danes postavljeni ob rob. Predavatelj sluti, da je humanistika podcenjevana, da je zgolj odlagališče razuma in je naše tisočletje ne potrebujemo. Ob knjigi *Koristnost nekoristnega* se je spraševal, ali znanja, ki so nekoristna, ne moremo unovčiti? Okakura Kakuzo v knjigi o obredu priprave čaja razlaga zahodnemu človeku pomen obreda, s katerim si v petih urah skuhaš deciliter napitka, kako gradiš človeškost, ki je v tebi. S tem da se ukvarja z "nekoristnostjo", se oddaljuje od

mogočnejšega slovenskega politika vseh časov, ki je vzdrževal v svojih rokah izjemno moč.

Štajerski zgodovinar sodi med največje poznavalce zgodovine habsburške monarhije in je o tej temi izdal že več publikacij in znanstvenih študij.

Dr. Andrej Rahten, zgodovinar, diplomat, do pred kratkim še slovenski veleposlanik na Dunaju, redni profesor sodobne zgodovine na Univerzi v Mariboru, se je rodil leta 1973 v Celju. Večkrat predava na uglednih fakultetah stare celine. V Strasbourgu je bil leta 2001 imenovan za člana predsedstva Mednarodne panevropske unije, ki je bila takrat še pod vodstvom prestolonaslednika Otona Habsburškega, in zasedal mesto podpredsednika slovenskega panevropskega gibanja. Rahten je bil leta 2004 tudi svetovalec za zunanjo politiko v Kabinetu predsednika vlade, medtem ko je aprila 2012 postal predsednik Strateškega sveta za zunanje zadeve pri MZZ RS. Od leta 2001 je zaposlen na Inštitutu za kulturno zgodovino ZRC SAZU.

Obdobje vladanja cesarja Karla je bilo res kratkotrajno, a zelo dinamično, kar je razvidno tudi iz evolucije slovenske politike v omenjenem času. Zgodovinar in diplomat Dr. Andrej Rahten je v knjigi podrobno predstavljal, kako se je ob koncu prve svetovne vojne slovenska politika znašla v spopadu dveh kron – avstrijske cesarske in srbske kraljeve. Ali so bile takratne politične težnje izraz resničnih pričakovanj ali le zgolj politične taktike, bo jasno tistim, ki bodo knjigo prebrali.

man

Zanimiv večer v Tržaškem knjižnem središču Predstavitel knjige Andreja Rahtena

Letos poteka natanko 100. obletnica Majniške deklaracije, slovenskega oz. južnoslovenskega nacionalnega programa, ki ga je dr. Anton Korošec 30. maja 1917 predstavil v ponovno zbranim dunajskem parlamentu in s tem na neki način začrtal pot, ki se je končala z osamosvojitvijo Slovenije. Večer je potekal v prostorih Tržaškega knjižnega središča v organizaciji Knjižnega središča TS-360, Celjske Mohorjeve družbe in Srednjeevropskega inštituta za zgodovino in kulturo "Josip Pangerc" iz Trsta.

Uvodoma je navzoče pozdravil generalni konzul Republike Slovenija gospod Vojko Volk. Generalni konzul je z besedami hvaležnosti izrazil, da je ta publikacija napolnila neko praznino v etnogenezi slovenskega naroda.

Novonastala knjiga dr. Andreja Rahtena, ki nosi pomenljiv naslov *Od Majniške deklaracije do habsburške detronizacije*, predstavlja izredno dragocen doprinos za razumevanje prelomnih časov slovenske zgodovine ob koncu prve svetovne vojne in razpadu avstro-ogrške monarhije, pa tudi za priključitev Slovencev v novonastalo državo, kraljevino SHS.

Avtor knjige, ki ima zelo visoke mednarodne diplomatske in znanstvene refe-

rence, je pri pisanju zelo uspešno posegal po zgodovinskih virih raznih avstrijskih in slovenskih državnih arhivov. Zgodovinar dr. Rahten je v knjigi skušal odgovoriti na nekatere ključne dileme, ki jih je zgodovinski pisatelj skozi celotno obdobje južnoslovenske države različno vrednotil. Historiografija je dolgo časa slonela na nekaterih virih, ki so povezovali Majniško deklaracijo po eni strani kot neke vrste začetek jugoslovanske državnosti, po drugi strani je bila ta deklaracija kot neke vrste odraz nekakšne enotnosti slovenske politike v prelomnem obdobju slovenske narodne zgodovine. Z omenjeno knjigo je dr. Rahten dokazal, da ne ena ne druga trditev ne držita popolnoma. Pogostoma beremo, da je deklaracija

vsebovala precej taktičnih elementov, med katerimi omembo t. i. habsburške klauzule in omembo hrvaškega državnega prava.

Po letu 1918 je v zgodovini pisju težnja, da oba elementa relativizirajo ali celo ignorirajo in jih skušajo opravičiti, da je šlo le za taktičen instrument, ki pa vsebinsko nima nobenega pomena.

Po Rahtenovem pogledu ni možno enostavno spregledati vsebinski element v teh dveh določilih, ki so v sami deklaraciji. Rahten pravi, da slovenski in

Foto Walter Corva

hrvaški politiki niso mislili ustanoviti nove države izven habsburškega okrilja. Tisto, kar so zahtevali ob branju dekla-

racije slovenski in tudi hrvaški poslanci, je bila neka jugoslovanska državna enota, ki bi povezala vsa južnoslovenska ozemlja v habsburški monarhiji v neko močno avtonomno enoto in ki bi obvezala dinastijo, da bi Slovincem, Hrvatim in vsem južnim Slovincem v monarhiji dala neke dodatne avtonomne pravice. O tem obstaja kar nekaj zapisov slovenskih in hrvaških poslancev iz tistega časa. Takratni hrvaški politik in pravnik Josip Smoldak je v svojem dnevniku zapisal: "Slovinci so za Jugoslavijo, ampak za Jugoslavijo v habsburški monarhiji". Andrej Rahten izhaja iz ugotovitve, da je treba Majniško deklaracijo dobesedno prebirati in ne zgolj ocenjevati tega, kar je ostalo po 1. decembru 1918. Enotnost slovenske politike v letu 1918 je neki mit, ki se je kasneje uveljavil; spregledujejo pa, da je bil proti tej radikalni jugoslovan-

Za njim so izginile vse sledi

110. obletnica odprtja Kneippovega zdravilišča v Dolini pri Trstu

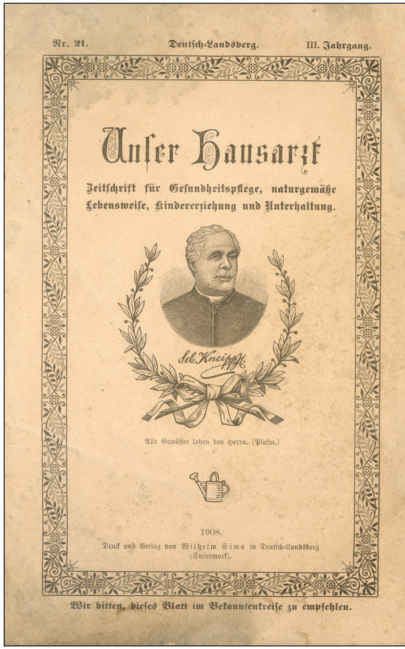
Pred stodesetimi leti se je Dolina pri Trstu lahko po našala kot družbeno napredna vas istrske mejne grofije. To je bilo obdobje kulturne, gospodarske, izobraževalne in politične rasti, ki je bilo zaznamovano z županovanjem nadžupana, deželnega poslanca in odbornika Josipa Pangerca.

Kaj pa imata skupnega Dolina pri Trstu in bavarski prelat msgr. Sebastian Kneipp? Ob omembi imena Sebastian Kneipp v glavnem pomislimo na "knajpanje", kar naj bi pomenilo izmenično oblihanje telesa s mrzlo in toplo vodo; to pa je le kamenček mozaika izjemno bogatega in plodnega Kneippovega zdravilstva. Sebastian Kneipp je bil katoliški duhovnik, doma iz Bavarske, in hkrati izjemen zdravilec, eden od utemeljiteljev naravnega zdravljenja z vodo, zelišči, gibanjem telesa, redno prehrano in urejenim življenjem. Kneipp je ozdravil na stotine ljudi, ki so zboleli za kolero, pomagal pa je še mnogim drugim z različnimi težavami, kot

dobno zdravilišče je nastalo tudi v Dolini pri Trstu.

Josip Pangerc je želel, da bi se tudi v Dolini razvil organiziran zdravstveni turizem. Tako je kot pionir leta 1906 dal sezidati veliko stavbo s takrat najmodernejšimi kopališkimi napravami ob vzhodni strani, kjer je veliko vodnih izvirov. Ob glavnem vhodu v stavbo je bila sprejemna dvorana, blizu katere so bile opremljena pisarna, blagajna in soba kopališkega zdravnikarja. Ostali deli stavbe so zasedali terapevtski prostori, in sicer kabine za tople kopeli, polivališče, antirevmatične kabine z infrardečimi žarki, bazen, kabine za moške, kabine za ženske, prostori za segrevanje vode, sprehajališče in velika dvorana. Pritličje stavbe je obsegalo prib. 400 kvadratnih metrov. Stene kopaliških sob so bile prekrita z marmornatimi ploščami, stropi pa okrašeni s freskami. Taka zgradba je bila za tiste čase prava novost. V isti stavbi je tudi stanovanje za zdravnikarja. Okrog zdravilišča, ki je bilo zgrajeno v slogu dunajske secesije, se je razprostiral

Kneippovem načinu", je Josip Pangerc upravičil z imenovanjem direktorja zdravilišča samega prof. dr. Josipa Okiča, ki je bil prvi in najstarejši učenec ter osebni sodelavec Sebastiana Kneippa v zdravilišču v Bad Wörishofnu na Bavarskem vse do Kneippove smrti.

na Bavarskem vse do Kneippove smrti. Josip Okič je bil več kot trinajst let tudi urednik Kneippovega glasila *Kneipp Blätter*, ki je redno izhajalo v več jezikih in bilo razširjeno po Evropi. Okič se je po prihodu v Dolino takoj lotil izdajanja dveh revij o zdravstveni temi, in sicer slovenskega časopisa *Domači zdravnik* ter nemškega časopisa *Gottes Güte in den Heilkräutern* (*Božja dobrotva v zdravilnih zeliščih*), ki je že prej izhajal v Avstriji in

npr. tuberkulozo. S tem si je pridobil velik ugled in spoštovanje pri ljudeh, a je hkrati prišel navzkriž s cerkvenimi in posvetnimi oblastmi. Vatikan sprva ni priznaval njegovega zdravljenja, proti koncu življenja pa so ga poklicali v Rim, kjer je ozdravil celo papeža Leona XIII. Osrednji del življenja in delovanja Sebastiana Kneippa je povezan z Bad Wörishofnom, majhnim bavarsko vasi, krajem, v katerem je danes eno najbolj uglednih in znanih zdravilišč v Nemčiji, katerih uspeh in sloves sloni na Kneippovih načelih. Po-

obsežen vrt, velik tri hektarje, ki je bil namenjen rekreaciji, sončenju in zračni terapiji. V veliki kopališčni dvorani so večkrat prirejali kulturne prireditve in plese. Nekateri zdravnikarji so ugotovili, da so bili položaj, okolje in predvsem dolinsko podnebje zelo primerni za zdravstveni turizem. Po uradnem odprtju kopališča leta 1907 je Josip Pangerc istega leta ustanovil prvo delniško družbo v dolinski občini: *"Kopališko društvo po Kneippovem načinu v Dolini pri Trstu"*.

Da je šlo res za izvorno terapijo "po

Nemčiji. Novica o ustanovitvi Kneippovega zdravilišča in kopališča v Dolini je odmevala v znanih slovenskih, avstrijskih in nemških časopisih in revijah. Za dolinske terme je bilo veliko povpraševanja. Že v prvem mesecu se je prijaviло nad 300 gostov. Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljskega s sedežem v Ljubljani je 24. januarja 1908 objavilo zanimiv prispevek: *Pri zborovanju "Društva slovenskih učiteljic" 31. decembra 1907 se je izprožila ideja, da bi se usta-*

novil nekaj sanatorij ali hospic za slabotne ali obolele učiteljice. Za čas, dokler nima učiteljsko svojega lastnega sanatorija, svetuje pisec, da bi se vse obolele in oslabele učiteljstvo posluževalo kopališča po Knajppovem načinu v Dolini pri Trstu, in sicer iz teh vzrokov:

1. Vas Dolina je pod hribom in iz vasi se vidi na krasni zaliv Jadranskega morja, zaradi česar je v Dolini gorski in morski zrak;
2. V Dolini se je ustanovilo kopališko društvo, ki ima svoje lastno kopališče in svojega zdravnikarja. Prvi redni zbor bo prve dni meseca marca t. l., a v ustanovnem odboru sta dva učitelja in gotovo bo zastopano učiteljsko tudi v stalnem odboru.
3. Dolina in bližnje vasi tvorijo tako imenovani Breg, ki tvori ves skupaj krasen panorama. Tu vidiš hribe, ravnino in odpira se ti pogled na morje, ki je oddaljeno komaj pol ure hoda.
4. Zima in mraz obstojita tu le v tem, če v zimskem času piha katera dan burja, a če te ni, je skoraj vso zimo 8 –10° C toplote, tako da se lahko reče: mraza tukaj ni. Sneg, če se pokaže kdaj, se ne obdrži skoraj nikdar nad 24 ur. To

zimo ga še nismo videli.

5. Ako bi se oglašalo več učiteljskega za zdravljenje v Dolini, bi kopališko društvo gotovo napravilo za učiteljsko ugodnejše cene nego za druge.

6. Vse podjetje je v narodnih rokah in vsa okolica je slovenska. Dolinska županija je že od nekdanj prvoborniteljka za slovenske in slovenske pravice v Istri. V njej je 5 ljudskih šol z 9 učiteljskimi osebami, ki niso nad pol ure hoda oddaljene druga od druge, saj bi dober hodec lahko prišel iz Doline v pet četrtnih urah v Boljunec, Boršt, Ricmanje in zopet nazaj v Dolino.

7. Ker ima kraj tako milo podnebje, rodi tukaj razno sadje od najrannejih češenj do poznih zimskih oškurčev. Tudi je tukaj vinorodni kraj in zato prav primeren za takozvano grozdno kuro, saj zorijo nekatere vrste grozdja tu že v avgustu in potem ne manjka do pozne jeseni grozdja, ki delajo iz njega vino, imenovano "Brežanka". To je navelo pisca teh vrst, da se predzre svetovati učiteljskega, ki išče zdravja in okrepila po raznih zdraviliščih, naj se obrne v Dolino. Kopališče je čisto novo in se

odpre prvič 15. marca t. l. Kasneje napravi društvo tudi morsko kopališče ob morju. Kdor želi natančnejših informacij, naj se obrne na "Kopališko društvo", a učiteljskega tudi "Slovensko učiteljsko društvo za koprski okraj", ki ima svoj sedež v Dolini.

Dolinsko zdravilišče je uspešno delovalo do začetka prve svetovne vojne, nato je dejavnost doživela zamrzitev. Žalostno usodo pa je skoraj 100 let kasneje doživelo tudi poslopje nekdanjega Kneippovega zdravilišča. Po občinski odredbi so poslopje v secesijskem slogu, ki je bilo še v dobrem strukturnem in zunanem stanju, v celoti porušili, tako da ni ostalo niti sledi zgodovinskega objekta. Na vrtu pred stavbo, kjer je bilo sprehajališče za goste, so že prej zgradili občinska stanovanja. Kneippove metode zdravljenja pa še vedno ostajajo v območju Srednje Evrope aktualne in koristne. Zgovorni dokaz tega je vedno večje število Kneippovih zdravilišč v turistično zelo plodni južnotirolski deželi.

Marko Manin

Obvestila

Gledališki vrtljak vabi v nedeljo, 19. novembra, na predstavo *Motovilčica* v izvedbi Gledališča iz desnega žepka. Prva predstava bo na sporedu ob 16. uri, druga ob 17.30. Za animacijo bo poskrbelo društvo Melanie Klein. Dvorana Marijinoga doma pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27.
Hospice Adria Onlus in Vincencijeva konferenca vabita na srečanje z g. Tonetom Bedenčičem, ki bo spregovoril o temi **Bolniško maziljenje - še vedno tabu?** v

sredo, 29. 11., ob 16. uri v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3, IV. nad.

Darovi

Misijonski krožek Rojan je prejel: za lačne otroke v Etiopiji daruje N. N. 100 evrov. Darove lahko nakažete tudi na: ZADRUŽNE KRAŠKE BANKE IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948 Codice BIC: CCTSIT2TXXX Misijonski krožek Rojan ul. Corderoli 29, 34135 Trst

Kratke

Vračanje v preteklost: stališče stranke Slovenska skupnost

Slovenska skupnost izraža najglobljo ogorčenost in zgroženost ob nameri tržaške občinske uprave, da poimenuje ulico po fašističnem veljaku Giorgiu Almiranteju. V času, ki terja od vseh nas izjemno demokratično naravnost in pripravljenost na sprejemanje drugačnosti, sta tako javno priznanje in poklon predstavniku skrajno desničarske stranke še toliko bolj nerazumljiva. Zgodovinski spomin na čas, ko je gorel Narodni dom, simbol tržaških in primorskih Slovencev, na čas izničenja najbolj osnovnih narodnih in človeških pravic, na nasilno in kruto teptanje človekovega dostojanstva, je še živ in boleč. Politična aktivnost stranke Giorgia Almiranteja je dolga desetletja po vojni pravzaprav netila sovrastvo med tu živečima narodoma, do Slovencev je bila diskriminantna in nam ni priznavala osnovnih pravic, predvidenih v ustavi. Prepričani smo, da je ta predlog poimenovanja ulice z vidika demokratičnega dialoga in zgodovinskega spomina nepojmljivo dejanje. Občinska uprava bi morala stremeti po tem, da v duhu medkulturnega dialoga še dodatno zbljuje in utrjuje različne narodne skupnosti, ki živijo in

delujejo v našem mestu. Taki nameni pa nas, žal, vračajo v mračno preteklost, kar najodločneje obsojamo in zavračamo.

Končno so uresničene želje domačinov!

Podpisana občinska svetnica izraža veliko zadovoljstvo ob koncu obnovitvenih del na proseškem trgu pred župnijsko cerkvijo sv. Martina. Še posebno bi se rada zahvalila levsoredinski upravi župana Cosolinija, predvsem odborniku Andreji Daprettu in direktorju Walterju Cossutti, ki sta dela načrtovala in poskrbela za finančno kritje. Saj gre za sklep občinskega odbora št. 270 z dne 3. junija 2016 in je rezultat popravka, ki ga je prejšnja uprava osvojila ob rebalansu proračuna za leto 2015. Sedanjí upravi pa gre nedvomno zaslug, da je dela z manjšimi popravki dokončala. Končno so dolgoletne želje domačinov uresničene, ovrednoten je del Proseka, ki je v neposredni bližini Doma Prosekarka, ki bo v še bolj prijetni preobleki zaživel kot prijazen prostor srečanj in druženj. Valentina Repini – Demokratska stranka Igor Svab – SSK v skupini Demokratske stranke

Dekliški pevski zbor Vesela pomlad na intenzivnih vajah

Vedro v novo sezono!

Vaja dela mojstra, pravi jo. To vedo tudi dekleta mladinskega pevskega zbora Vesela pomlad, ki so prejšnji vikend preživeli na Debelem rtiču na intenzivnih pevskih vajah. Skupaj z zborovodkinjo Andrejo Štucin Cergol so se odpravile na Debeli rtič, kjer so tri dni intenzivno vadile nov repertoar, ki ga pripravljajo za letošnjo sezono. Na intenzivnih vajah so imele možnost, da se še boljše povežejo med sabo, ker so se jim letos pridružile tudi ne-

ktere nove pevke. Poleg naporov pevskih vaj so del popoldneva preživeli tudi v bazenu, tako da ni manjkalo časa za malo sprostitve. V nedeljo se je pevskam pridružila tudi nova dirigentka otroškega pevskega zbora Vesela pomlad, Federica Lo Pinto, ki je prevzela korepetitorski del nedeljskih vaj. Dekleta pa so imela po skupinica vokalno tehniko z zborovodkinjo Andrejo Štucin Cergol. V prihodnjem sončnem letu načrtujejo pri zboru novo

gostovanje, kmalu pa se bodo začele tudi intenzivne priprave na štiridesetletnico, ki jo bo društvo Vesela pomlad praznovalo leta 2018, saj je bil zbor ustanovljen decembra 1978. Nekaj pevk se je udeležilo tudi intenzivnih pevskih vaj na Klancu, ki ga je organizirala Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Tam so vadile skupaj z dekliškim pevskim zborom Igo Gruden in fantovskim pevskim zborom Devin-Nabrežina za koncert mladinskih pevskih zborov, ki ga organizira ZCPZ in bo na sporedu 24. novembra.

Urška Petaros

Ivanu Sirku v spomin Lepo vzdušje ob vzponu na Sabotin

Devetnajst let je minilo, od kar smo se poslovili od našega drugega Ivana Sirka. Žalost, ki nas je spremljala prva leta po njegovi smrti, se je izcedila ..., toda ostali so spomini, močni spomini, saj je bil človek, ki je pustil v tebi sled in je znal ustvarjati med ljudmi pozitivno in iskreno vezi, ki te je naučil ljubiti naravo in stopiti v stik z njo. Njegovo zavedanje je širilo notranje meje človeka. Ob njem se je

večala notranja svoboda, širilo se je spoznanje ... Peprasto, bil je unikat, kot smo malo vsi, a sti, ki smo ga imeli radi. Srečamo se vedno ob 10. uri pri Vitotu, v gostilni Primožič, ma-

lo pokramljamo in potem se odpeljemo do solkanskega mostu. Od tam krenemo peš proti Sv. Valentinu in potem po grebenski poti na vrh Sabotina.

Tudi letos je bila udeležba številna in izjemoma se nam je pridružil tudi brat Andrej s svojima dvema sinovoma. Sproščeno in veselo vzdušje je prebujalo v nas spomine, ki privrejo na dan le ob posebnih priložnostih. Veliko je bilo pritegnjenega smeha in izmenjav besed, pogledov, misli, prijateljstva, sploh, ko smo se po vzponu ustavili v slovenski koči, kjer smo bili prijazno postreženi s pristno domačo hrano. Zanimivo je to, da privre na dan vedno kakšna nova anekdota, ker se družina iz leta v leto malo drugače izoblikuje in se nam vedno pridruži še kakšen nov, čeprav stari znanec, in tako nas Ivan na svoj način še vedno presepeča in zbližuje. Iskal je dobro za vse, za vsakogar, morda le zase nekoliko premalo.

SG

Katja Ferletič

TAKI SMO (16)

Pokukajmo v prihodnost skozi vintage sončna očala!

Izraz vintage v slovenščini nima pravega preveda, zato se bomo raje držali originalnega angleškega poimenovanja, ki pa izhaja iz stare francoske besede "vedenge" - odlično vino. Tako kot samo kakovostna vina, ki s staranjem pridobijo kakovost, barvne in okusne odtenke in postanejo s časom nekaj edinstvenega, pojmujejo z besedo vintage kvalitetne, rabljene, unikatne izdelke, in sicer take, ki imajo vsaj dvajset let in so bili narejeni med letoma 1920 in 1990, predmete izpred leta 1920 pa imamo za "antique". Besedo vintage uporabljamo tako za oblačila in modne dodatke kot tudi za različne predmete: glasbene plošče, preproge, pohištvo, dekor, avtomobile ... Ko govorimo o modi, so bila rabljena unikatna oblačila vedno iskana, danes pa je povpraševanje po njih še bolj razširjeno. K temu so pripomogle tudi manekenke in filmske igralkice, ki so v svojo garderobo vnesle vintage kose. Cenijo jih osebe vseh starosti: mlada dekleta segajo po mamini garderobi, starejše gospe pa iz naftalina poberejo plašč ali obleko, ki sta tam leta čakala na boljše čase.

Iskanje vintage izdelkov se je začelo že v sedemdesetih letih, ko je veliko mladih nosilo stara, rabljena oblačila kot simbol upora proti potrošništvu in kapitalizmu, a svet mode se takrat še ni zmenil zanje. Šele v devetdesetih letih se je povpraševanje po vintage drastično povečalo: na dan so prišli modni kosi živahnih barv iz šestdesetih let, vojaške srajce in škornji, a tudi bogato vezene srajčke in volnene kape, velika sončna očala, fularji, pasovi, torbice, nakit, stare kavbojke Levi's. Odkar sta vintage izdelke priporočili tudi manekenka Kate Moss in modna ustvarjalca Stella McCartney, je vintage slog postal zelo moden in privlačen za mnoge oblikovalce ter modne ljubitelje. Ker se vsem verjetno najbolj vtisnejo v spomin čudoviti kosi z rdečih preprog, so tedaj tudi modni ustvarjalci začeli predstavljati na svojih defilejih nova oblačila, ki so nekako posnemala vintage kose - takim oblekam pravimo "retro". Retro je nekaj, kar je narejeno nalašč za ljubitelje stila in vzdušja iz prejšnjih obdobij, vendar ne more biti ekskluzivno, saj so to predmeti, ki imajo v nasprotju s stilom vintage le pridih antičnega in jih lahko množično kupimo v velikem razponu velikosti in barv in so dober kompromis za ljubitelje preteklega stila v sodobni interpretaciji. Originalni vintage je bil vedno idealna rešitev za

tiste ljubitelje mode, ki se hočejo razlikovati od drugih in si želijo dragocenih, izbranih in kvalitetnih modnih kosov, ne da bi za to trosili velikih vsot denarja, saj te pogosto prodajajo po precej nižji ceni od podobnih modernih. Vintage oblačila imajo poleg nižje cene nešteto drugih dobrih lastnosti. Med temi je na prvem mestu dobra kakovost, saj so bila nekoč oblačila zasnovana z namenom, da bi se lahko nosila dolga leta in se celo prenašala iz roda v rod. Uporabljali so materiale izredne kakovosti in vzdržljivosti; žal veliko takih starih vrst tkanin danes ne proizvajajo več ali pa imajo nedosegljivo ceno. Modni kosi so bili dobro krojeni in sešiti na način, ki je omogočal kasnejše prekrjoitve. Sešiti so bili obrtniško in z veliko pozornostjo do detajlov: krojači so uporabljali dragocene, nenavadne gumbe, ročno vezenje, čipke, kvačkanje, vezenje z biseri in druge podobne tehnike. Danes so ljubitelji vintage mode po navadi ljudje, ki imajo veliko spoštovanje do preteklega: so kreativci, ki s kombiniranjem unikatnih oblačil si izbirajo svoj, povsem izviren stil. Večkrat so tudi zbiratelji, ki raje kupijo modni kos za v svojo zbirko kot za nošenje in se nikakor nočejo prilagoditi pravilom sodobnega pojave fast fashion.

Če govorimo o luksuznem vintageu, je na prvem mestu znamka Chanel, katere torbice so že dolga leta med najbolj zaželenimi vintage kosi. Sledijo ji pomembna imena, kot so Hermes, Gucci, Versace, Moschino, Christian Dior in Yves Saint Laurent. Vemo pa, da se zgodovina ponavlja in moda iz tega ni izvzeta: v vseh novih kolekcijah se najdeta kakšna ideja ali stil, ki se je pojavil že v preteklih obdobjih. Slavni modni ustvarjalci ponujajo nove, retro izdelke z vintage navdihom, predelujejo in modernizirajo svoje ikonične modne kose in jih spet tržijo. Pomembna ni več inovacija za vsako silo, ampak tudi gledanje nazaj in ovrednotenje preteklosti. Tudi modne hiše, ki delujejo na tržišču fast fashion, jih posnemajo in ustvarjajo retro izdelke za nižje cene, vendar samo v vintage oblačilih in modnih dodatkih najdemo originalno verzijo stila iz preteklega obdobja, ki ga v teh trgovinah gotovo ni. Stil, ki si ga izberemo, vpliva na našo samopodobo in komunikacijo: ljudje, ki nosijo vintage oblačila, so ljubitelji, s svojim stilom sporočajo, da imajo nostalgijo po starih časih in seveda občutek za lepo. Prepričani so, da tako kot odlično vino, dobi tudi modni kos iz preteklosti novo moč s pridihom sedanjosti.

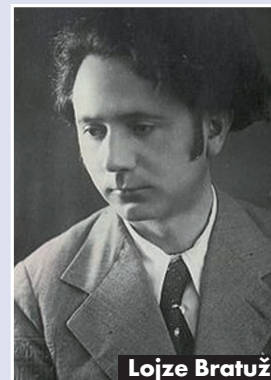
PRIMORSKI PRIIMKI (52)

BRATUŽ

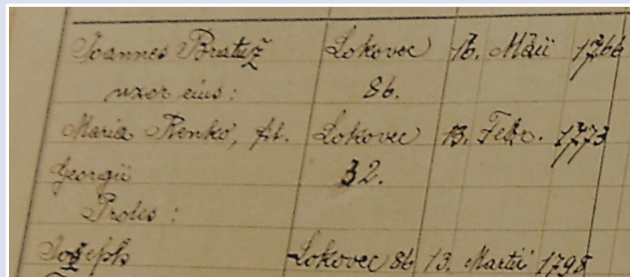
Priimek Bratuž ima več različic, kar malce otežuje raziskovanje. Za isti priimek so se namreč uveljavile različne pisne oblike, na podlagi katerih je prišlo tudi do majhnih razlik v izreki: Bratuž, Bratuš, Bratož, Bratos.

Pomen priimka je v besedi brat. Jezikoslovec Pavle Merku' trdi, da gre verjetno za "družino bratovega sina" ali "bratovo družino".

Bratov je bilo od Adama naprej na svetu ogromno. Zato je tudi tovrstnih priimkov danes precej. Bratuževi priimkovni "bratje" so: Bratina, Bratovič, Bratklič, Bratko, Bratolič in Bratužničič. Na Štajerskem najdemo tudi priimek s pogosto tamkajšnjo končnico priimka Bratovšek, ki ga nosi nekdanja predsednica slovenske vlade. Na Primorskem imamo dve veliki gnezdi Bratužev. Vipavska dolina in Banjška planota. Na Vipavskem imamo več različic priimka, v Po-

Lojze Bratuž

V drugi polovici 18. stoletja je v Lokovcu pri Čepovanju živela družina Janeza Bratuža (1766) in Marije Renko (1773). Njun prvorojenec Jožef (1798) je prednik goriških Bratužev.

soču pa le eno. V Sloveniji živi 192 Bratužev, od tega na Goriškem kar 143. Leta 2010 je bilo Bratužev še 215. Izven Republike Slovenije živi okoli 15 Bratužev, še več pa je verjetno takih, ki so si priimek malce prilagodili španskemu ali angleškemu pravopisu.

Najbolj znani Bratuž je, kakopak, Lojze (1902-1937). Skladatelj in narodnega junaka, ki so mu fašisti vsilili pitje strojnega olja, ni treba posebej predstavljati. Pomudimo pa se pri njegovi družini. S soprogo, pesnico Ljubko Šorli (1910-1993), sta imela dva otroka, Lojzko in Andreja, ki sta tudi pomembno zaznamovala kulturno in družbeno življenje na Goriškem. Andrej Bratuž (1936-2011) je bil skladatelj, publicist in glasbeni kritik. Leta 1996 je postal glavni urednik Novega glasa. O raznovrstnosti njegovega dela pove tudi to, da je doktoriral v Trstu iz slovenščine in književnosti, v Firencah pa iz filozofije, psihologije in zgodovine. Lojzka Bratuž (1934) je doktorica literarnih ved, ki je na videmski univerzi poučevala slovensko književnost. O jezikoslovki, ki italijanski prostor seznanja s slovensko kulturo, pove veliko že seznam priznanj: častno članstvo Slavističnega društva Slovenije, Pro Ecclesia et Pontifice, red za zasluge Republike Slovenije,

naziv commendatore.

Od kod pa so Bratuži? Franc Bratuž, oče Lojzeta Bratuža, je v Gorico prišel iz Lokovca pri Čepovanju. S soprogo Marijo Simčič sta imela tudi Jožka Bratuža (1896-1944), ki ga enciklopedije poznajo kot teologa, vzgojitelja, profesorja grščine in slovenščine ter pomembnega slovenskega kulturnega delavca. Bil je tudi odbojnik Goriške Mohorjeve od njene ustanovitve dalje.

Franc Bratuž je bil delavec, ki se je rodil l. 1865 v Lokovcu. Bil je osmi od desetih otrok. Družina je bila že takrat tesno povezana z Gorico. Najprej so živeli v hiši številka 86, kjer se je po domače reklo Pocuti, nato so se preselili na številko 184. V prvi hiši sledimo rodbini Bratuž vsaj do srede 18. stoletja. Frančev oče je bil Andrej (1824-1899), Andrejev Jožef (1798-1882), Jožefov pa Janez (1766-1817). Janez Bratuž je bil torej pra-praded Lojzeta Bratuža.

Ni le Franc odšel s trebuhom za kruhom v Gorico, ampak tudi njegova starejša sestra Katarina, ki se je tu poročila. Sledil mu je tudi mlajši brat Jakob (1870), ki je v Gorici služil kruh iz te veje. Jakobov sin Rudi (Rudolf) Bratuž je bil znani lastnik slovenske kavarne v Gorici. V času fašizma je bil interniran in zaprt. Priimek so mu poitalijančili v Bertossi. Po vojni je bil aktiven politik SDZ, večkrat izvoljen v občinski svet. S soprogo Marijo Fornazarič sta se leta 1968 izselila v Kanado. V poslovilnem govoru je opisal tudi mesto Gorico, ki je bila v njegovi mladosti povsem drugačna od sedanje.

Njuni hčeri Damijana in Bogdana sta tudi zapisani umetnosti. Damijana (1927) kot mednarodno priznana pianistka in glasbena pedagoginja, Bogdana (1934) pa kot gledališka igralka. V Primorskem slovenskem biografskem leksikonu najdemo še eno omembo

Rudolf Bratuž s hčerko. Fotografija je objavljena na spletnih straneh dr. Damijane Bratuž, kjer je ogromno zanimivih podatkov tudi o rodbini Bratuž (www.damijanabratuz.ca).

Bratužev. V Trstu je bila rojena sopranistka in koncertantka Ileana Bratuž Kacjan (1932). Wikipedija pa navaja še filatelista, grafika in slikarja Borisa Bratuža (1950-2006), policista Ivana Bratuža, učiteljico Martino Bratuž (Davorino Bevč) in Vladimiro Bratuž (1923-2006).

Tino Mamič

Nuncij Juliusz Janusz je papeža obvestil o ovirah pri delovanju Cerkve v Sloveniji

Borut Pahor ponovno izvoljen za predsednika Slovenije!

Kot so v slovenski politiki in javnosti predvidevali in mnogi napovedovali, se je zgodilo. V šestem predsedniškem mandatu v samostojni Sloveniji je zmagal, drugič v svoji karieri, Borut Pahor. Prejel je okoli 53 odstotkov glasov. Toda bolj preseneča uspeh njegovega protikandidata, Marjana Šarca, župana občine Kamnik, ki je bil do teh volitev bolj kot politik znan kot nekdanji humorist. Zbral je kar okoli 47 odstotkov glasov. To ga seveda opogumlja za njegovo nadaljnjo pot in usmeritev, ki jo bo začrtal na bližnjih parlamentarnih volitvah. Pri obeh politikih pa se je povečalo breme nastopanja in delovanja zaradi majhne volilne udeležbe, ki bo pač ovirala njuno delovanje in uspešnost. V prvem krogu volitev novega državnega poglavarja je volilna udeležba dosegla okoli 44 odstotkov upravičencev, v zdajšnjem drugem krogu glasovanja pa je na volišča prišlo samo okoli slabih 42 % upravičencev. Več kot milijon Slovencev je ostalo doma. To dejstvo povzroča dvome o legi-

timnosti novega predsednika Slovenije in seveda tudi drugih izvoljenih funkcionarjev. Po izvolitvi novega predsedni-

mogočega drsenja naše parlamentarne demokracije v nekakšno prosvetljeno diktaturo. Dr. Milan Zver, evropski posla-

ka države, če upoštevamo politične in družbene razmere, najbrž ni veliko upanja, da se bo stanje izboljšalo, demokracija pa utrdila. Oba kandidata za položaj najvišjega političnega funkcionarja sta takšno mnenje potrdila že s tem, da sta se izognila obravnavi večine od bistvenih zadev, ki vzbujajo in vzbujajo skrb volivcev in nasploh javnosti, denimo korupcije, in zaradi nizke volilne udeležbe,

nec iz stranke SDS, zatrjuje, "da Borut Pahor ni človek, ki bi spreminjal zgodovino. Ne premika velikih kamnov ali gora. Je ljudski človek, ki nas Slovence prepričuje, da je vse v redu. In točno to hoče večina ljudi slišati. Ne marajo slišati, da so (smo) nekakšne ovce, ki jih oblastniki vlečejo za nos, ko moramo plačevati njihove grehe, npr. v Novi Ljubljanski banki, in vemo za jah- te in podjetja tajkunov v tuji-

ni. Svoja predvidevanja o tem, kakšno državo potrebujemo, je v komentarju, objavljenem v slovenskem katoliškem tedniku Družina, pojasnil in obrazložil pater Tadej Strehovec. Po njegovem naj bi bile volitve praznik življenja, vizija pa Slovenija srečnih državljanov. Zatrjuje, "da smo kristjani (morali pa bi biti tudi vsi drugi, mnenje avtorja tega pisanja) zavezani Sloveniji, ki v imenu Boga spoštuje vsakega človeka, ne glede na njegov položaj. V tem okviru so slovenski politiki in vlada prvi, ki morajo v ospredje postaviti družino, ki je 'skladna zveza razlik med moškim in žensko' in ustvarja novo življenje". Janez Janša, predsednik opozicijske stranke SDS, je na spletu zapisal, da je za precejšnje število desnih volivcev "spravni Borut Pahor

bolj sprejemljiv od ideološko zadržtega Marjana Šarca". Po njegovem pa gre pri obeh osebah "za dva odtenka rdeče". Med drugimi pomembnimi dogodki v Sloveniji odmeva sporočilo Apostolske nunciature, da je nuncij Juliusz Janusz zasebno obiskal papeža Frančiška. Objavljeno je bilo v slovenskem katoliškem tedniku Družina pod pomenljivim naslovom *Papež ima rad Slovenijo*. Beremo, da je sv. oče izrazil veliko simpatijo do slovenskega naroda, še zlasti ko se je spomnil trpljenja našega naroda pod komunističnim režimom. Nuncij je svetemu očetu zagotovil, da je katoliška Cerkve po nedavnih imenovanjih škofov in končanju gradnje sedeža Apostolske nunciature opogumljena, da se loti novih pobud za obvarovanje vere in zdrave tradicije slovenskega naroda. Opozoril pa je, da ta proces skupaj z naporom Cerkve za narodno spravo ne dobi vedno posluha pri državnih organih. Kljub zagotavljanju, da ima Slovenija dobre odnose s Svetim sedežem, je dejavnost Cerkve v praksi ovirana zaradi nerazložljive enostranskosti vlade in parla-

menta. Tako le-ta pogosto na svoj način tolmačita dolžnosti države do Cerkve, ki so bile določene s slovensko ustavo in sporazumom med Svetim sedežem in Slovenijo, podpisanim leta 2001. Gre za aktualno in znano vprašanje pomankljivosti države, da bi v celoti prispevala k delovanju zasebnih šol, tistih, ki jih upravlja Cerkve. Parlament celo želi spremeniti 57. člen ustave z namenom, da zasebnih šol ne bi bilo potrebno obravnavati tako kot javnih, ne da bi o tem obvestili partnerja sporazuma, ki je Sveti sedež. Prav tako je potrebno spomniti, da po ratifikaciji sporazuma med Svetim sedežem in Slovenijo ni nikakršnega napredka na področju verske svobode, vojaške, zaporniške, bolnišnične, pastoralne dejavnosti in na drugih področjih, kot to predvideva 14. člen sporazuma. Apostolski nuncij Juliusz Janusz je svetega očeta povabil na obisk v Slovenijo, "da bi se tako Cerkve okrepila v veri in bi Slovence opogumil, da bi živeli spravljeno znotraj države in s sosedi".

Marijan Drobež

Občina Ankaran je vložila drugo tožbo proti italijanski državi

Za zaščito okolja in slovenskega morja!

Ankaran, 9. november 2017 – Občina Ankaran je 26. oktobra 2017 na Deželno upravno sodišče dežele Lazio v Rimu vložila tožbo zoper italijansko ministrstvo za varstvo okolja in morja ter ministrstvo za kulturo in turizem, ki sta izdali okoljevarstveno soglasje za plinovod Trst–Gradež. Plinovod je

zitivni mnenji o skladnosti z okoljskimi zahtevami. Presoji obeh projektov naj bi se uskladili šele v izvedbeni fazi. S tem so bile iz presoje izločene občine na obeh straneh meje, kot tudi sosednja država Slovenija.

"Zaskrbljeni smo zaradi dolgoročnih posledic takega ravnanja ita-

ga projekta načrtno izognili celoviti presoji njegovih vplivov na okolje, kar je po mnenju Občine Ankaran očitna kršitev evropskega prava, zaradi česar bi morala posredovati tudi Evropska komisija", dodaja Strmčnik.

Pred točno enim letom je Občina Ankaran že vložila tožbo pred Deželno-upravnim sodiščem dežele Lazio v Rimu, ko sta omenjeni ministrstvi najprej potrdili okoljsko sprejemljivost plinskega terminala v Žavljah. Občina Ankaran tako z drugo tožbo zoper plinski terminal in plinovod v Žavljah dosledno izvaja svojo politiko in načelno opredelitev varovanja obale in

sestavni del projekta izgradnje plinskega terminala v Žavljah pri Trstu. Z odločitvijo obeh ministrstev je bila odpravljena še zadnja formalna ovira za izdajo gradbenega dovoljenja. Postopki pred italijanskimi oblastmi po mnenju Občine Ankaran dokazujejo, da je drobljenje projekta v praksi izničilo preventivno vlogo celovite presoje vplivov na okolje. Terminal in plinovod sta bila namreč obravnavana kot ločena projekta, za katera sta bili izdani dve ločeni po-

lijanske države, saj tako plinski terminal kot plinovod predstavljata visoko varnostno in okoljsko tveganje v prvi vrsti za občane Ankarana, pa tudi za slovensko morje nasploh. Italijanske sodne organe zato pozivamo, naj zaščitijo prebivalstvo in življenjski prostor na obeh straneh meje ter pretehtajo in razveljavijo soglasje", je dejal župan Gregor Strmčnik. "Menimo, da so se investitorji in ministri z drobljenjem tega obsežne-

morja pred okoljsko nesprejemljivimi posegi, tako v Koprskem zalivu kot tudi na italijanski strani Tržaškega zaliva. Kontakt: odvetnik Peter Močnik, tel: 0039040 365 943, email: pmocnik@libero.it Občina Ankaran Podžupanja: Barbara Švagelj Občina Ankaran Župan: Gregor Strmčnik

Kratke

V SNG Nova Gorica četrta premiera letošnje sezone

V Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica bo v četrtek, 16. novembra 2017, ob 20. uri na velikem odru četrta premiera v letošnji bogati in raznoliki gledališki sezoni, ki vsebuje tudi plesne predstave. Prav ON/A, ki bo doživela odrski krst, je plesno dramska uprizoritev. Z mednarodno skupino plesalcev, dvema igralcema ansambla novogoriškega gledališča in gostujočo glasbeno skupino sta jo ustvarila koreografa Michal Rynia in Nastja Bremec Rynia. Koproducent je MN Dance Company, katerega ustanovitelja sta prav omenjena plesalca. V koprodukciji SNG Nova Gorica sta plesalca že uspešno postavila na oder dve odmevni celovečerni uprizoritvi, plesno Urbane zgodbe – Soba z razgledom in Kravata (2014) ter plesno-dramsko Zarota tišine (2016). Tokrat so se mednarodni zasedbi plesalcev in igralcema iz novogoriškega ansambla, Juretu Kopušarju in Maji Nemeč, pridružili še glasbeniki, ki z živo glasbo spremljajo pare v strastnem iskanju formule ljubezni in osebne izpolnitve. Koreografa sta Michal Rynia in Nastja Bremec Rynia, avtorji koncepta in izbora besedil Michal Rynia, Nastja Bremec Rynia, Ana Kržišnik Blažica in Maja Nemeč, avtorji parafraziranih besedil pa Bertolt Brecht, Franz Kafka, John O'Donohue, Platon, Rumi, Visoka pesem in Dane Zajc. / IK

MePZ Motiv iz Nove Gorice se je vrnil z nadvse uspešne turneje po Kanadi

Mešani pevski zbor Motiv iz Nove Gorice, ki ga vodi zborovodja Miran Rustja in ga sestavljajo izkušeni pevci in pevke iz Nove Gorice in okolice, je konec meseca oktobra obiskal Kanado in pripravil za tam živeče

Slovence vrsto nepozabnih koncertov slovenskih pesmi.

Že drugi dan po prihodu v Toronto so se odpravili v mesto Hamilton, kjer so v cerkvi Sv. Gregorija Velikega peli pri slovenski maši in po njej imeli celovečerni koncert. Drugi dan so v isti cerkvi še enkrat ponovili petje pri sveti maši in imeli koncert slovenskih pesmi.

Iz Toronta so se odpravili v glavno mesto Kanade Ottawa, kjer so na povabilo slovenskega veleposlanika Marjana Cencena v avli veleposlaništva odpeli koncert za veleposlanike več držav in njihovo osebje. Bil je nepozabno, saj so drugi narodi lepo sprejeli slovenske domoljubne pesmi.

Iz Otawe so se preselili v Montreal, kjer so imeli nastop v slovenski cerkvi. Po vrnitvi v Toronto so v petek peli pri sv. maši v slovenski cerkvi Brezmadežne Marije s čudodelno svetinjo. Sv. maši je sledil koncert slovenskih domoljubnih pesmi. Pri sv. maši in na koncertu se je zbralo okrog 300 ljudi. Drugi dan, v soboto, so se udeležili dobrodelnega koncerta v pomoč slovenskemu radiu v Torontu.

Sledila je nedelja, kjer so zopet dopoldan peli pri sv. maši v cerkvi Brezmadežne Marije s čudodelno svetinjo v Torontu. Od tam so šli pet v slovensko cerkev župnije Marije pomagaj in nato še v dom Lipa. Omeniti velja še sprejem pri Joju Mihevcu v mestni hiši v Torontu. Gospod Joe Mihevc je svetnik in je slovenskega rodu. Pri vseh svetih mašah je na orgle spremljala pevski zbor gospa Milena Princič. Zahvala za sprejem in ureditev turneje gre zagotovo v Torontu živečemu Slovincu, gospodu Marjanu Kolariču. Skratka, turneja MePZ Motiv iz Nove Gorice je bila nepozabna. Pevci so že dobili vabilo, da se čez dve leti vrnejo na turnejo po Ameriki in Kanadi.

Pestro dogajanje na Glasbeni šoli Nova Gorica Tudi čezmejni večer mladih kitaristov

Vsako pred začetkom jesenskih počitnic, ki v Sloveniji razveseljujejo otroke in srednješolce ob praznovanju dneva reformacije in Vseh svetih, je bilo na Glasbeni šoli Nova Gorica pestro dogajanje. Med številnimi nastopi je bil poseben dogodek, ki je potekal v duhu čezmejne sodelovanja. To je bil koncert, na katerem so nastopili kitaristi Glasbene šole Nova Gorica in Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice. Tovrstne čezmejne pobude so za mlade dobrodošle iz več razlogov, poleg tistih prijateljskih, seveda tudi pedagoški in kulturni.

Na srečanju kitaristov, ki je potekalo

v organizaciji in na pobudo Glasbene šole Nova Gorica, so se na nastopu družili mladi glasbeniki z obeh goriških glasbenih šol. 16 solističnih nastopov, duo in ansambel kitar, je oblikovalo glasbeno druženje, na katerem so se pobliže spoznali

vrstniki šol dveh sosednjih mest. Nastopili so kitaristke in kitaristi iz razredov Barbare Gorkič, Eve Slokar, Matjaža Remca (vsi iz GŠ Nova Gorica) ter Marca Fantinija, Marje Fenig in Martine Gereon iz SCGV Emil Komel Gorica. Kitaristi so

ki znova in znova potrjujejo, da je prostor, v katerem živimo, poseben, saj se v njem prepletata dve različni kulturi. Z glasbo pa spoznavamo, da ni pomembno, kateri jezik govorimo, pomembno je biti odprtega duha in odprtih misli, potem se nam zgodi veliko lepih, zanimivih in prijetnih prijetljajev, ki bogatijo naša življenja. Čestitke za dobre nastope gredo vsem nastopajočim. Slišali smo drobne skladbice v izvedbah najmlajših učencev, starih sedem let, pa vse do kompleksnih

Arhiv Glasbene šole Nova Gorica

tako lahko svoje nastope primerjali z nastopi drugih mladih glasbenikov, jim prislusnili in spoznali, kaj in kako ustvarjajo glasbo drugod, in primerjali, na kakšni stopnji je njihovo znanje. Zagotovo pa nam vsem, in ne samo mladim, takšni dogod-

del, ki so jih zaigrali učenci najvišjih razredov in so tako s svojimi dobro pripravljenimi nastopi spodbudili mlajše k vadbi in pokazali, da bodo lahko tudi oni nekoč tako suvereno zaigrali tudi zahtevno glasbo.

Metka Sulič

S 1. strani

Borut Pahor ponovno predsednik

Borut Pahor je po ponovni izvolitvi napovedal, da bo predsednik vseh, a se bo po kritikah v kampanji potrudil, da bo njegov glas bolj slišan, zato se bo bolj pogosto oglašal, ko bo šlo za pomembne zadeve. Hkrati je ob tem poudaril, da se bo oglašal na način, da bo "slovenski politiki pomagal reševati probleme in ne poglabljati razlik". Najpomembnejše sporočilo teh volitev pa je po njegovem mnenju, da zmagujejo

tiste politične sile, ki povezujejo. Ljubljanski nadškof metropolit in predsednik Slovenske

škofovske konference Stanislav Zore je v imenu katoliške

Cerkve v Sloveniji Borutu Pahorju čestital ob ponovni izvolitvi za predsednika republike. Slovenski škofje predsedniku Pahorju želijo, da bi vedno delal za mir in skupno dobro ter se zavzemal za vse državljane, še posebej za uboge in izključene.

Nov petletni mandat bo novoizvoljeni predsednik Borut Pahor nastopil 23. decembra, dan prej pa bo zapregel pred državnim zborom.

Predsednik Borut Pahor je četrti predsednik v zgodovini samostojne slovenske države in drugi, ki je bil še drugič izvoljen na to funkcijo. Dva mandata jo je opravljal Milan Kučan, za njim pa po en mandat Janez Drnovšek in Danilo Türk. Tega je Borut Pahor pričljivo premagal na volitvah leta 2012.

Goriška klasična liceja ob 2000-letnici smrti latinskega pesnika Ovidija

Veličastna predstava oblik

Z glasbo, branjem poezij in predavanji so v petek, 3. novembra 2017, v dvorani Verdi palače De Bassa v Gorici proslavili 2000-letnico Ovidijeve smrti. Goriška klasična liceja D. Alighieri in P. Trubar sta in bosta tudi v letošnjem letu sodelovala pri pripravah kulturnih prireditev in dogodkov, ki se tičejo antične oz. klasične kulture. Večer se je začel z začetnimi pozdravoma ravnateljic licejev: obe sta v svojem pozdravu obrazložili pomen klasične kulture v današnjem svetu in prireditev, ki se je tičejo, ter o pomembnosti medlicejskega sodelovanja v Gorici. Profesorja latinščine in grščine obeh licejev, Alessio Sokol in Nadja Marinčič, sta v polni dvorani uvedla glavno temo večera, metamorfoze, in predavatelj. Marko Marinčič

Foto Luka Paljč

z ljubljanske univerze je prvič prišel v Gorico kot predavatelj; govoril je o Ovidijevih Ljubeznih kakor o komediji ter o vlogi same recitacije pesmi v antičnem svetu. Chiara Battistella, nekdanja dijakinja italijanskega klasičnega liceja Alighieri, je predavala o Kiklopovih preobrazbah med epiko in elegijo, torej o stopnjah razvoja Polifemovega lika v klasični tradiciji.

Zadnji na vrsti je bil Marco Fuccicchi z videmske univerze, ki je sintetično obravnaval temo razmerja med pesnikom in vladarjem oz. pesnikom in politiko nasploh. Zanimiv večer so med predavanji dodatno popestrili dijaki zadnjih dveh letnikov obeh klasičnih licejev z glasbenimi točkami, recitacijo in z branjem Ovidijevih poezij.

Luka Paljč

Goriški dijaki Ž. Zoisa na ekskurziji v Ljubljani

Zmagali so na tekmovanju Slomejci

Dne 10. novembra 2017 smo se zmagovalci tekmovanja Slomejci z avtobusom odpravili v Ljubljano. Projekt, ki smo se ga udeležili, nosi naslov Čezmejni dialog Slomejci in tokrat posebej izpostavlja evropsko sodelovanje med manjšinami in njihovo problematiko na ravni Evropske unije. Namenjen je osemdesetim mladim iz devetih srednjih šol na Goriškem, Tržaškem in avstrijskem Koroškem, ki smo se na svojih matičnih šolah najprej udeležili selekcijskega tekmovanja iz znanja o Evropski uniji in njenih institucijah. Projekt tokrat posebej izpostavlja evropsko sodelovanje med manjšinami in njihovo problematiko na ravni Evropske unije.

V Ljubljani smo obiskali Hišo Evropske unije. Omenjeno informacijsko središče je namenjeno

vsem državljanom. Tam imata sedež Informacijska pisarna Evropskega parlamenta v Sloveniji, ki seznanja državljanke EU z delom in vplivom odločitev Evropskega parlamenta na njihovo življenje, in Predstavništvo Evropske komisije v Sloveniji. V konferenčni dvorani smo se predstavniki šol z Goriškega, s Tržaškega in Koroškega srečali z evropskima poslanca Francom Bogovičem in Tanjo Fajon. Po prijaznem sprejemu so

nam na kratko obrazložili, kako bo potekala naša nagradna ekskurzija, in nas razdelili v čezmejne skupine. Nato smo imeli čas za prigrizek in druženje. Ob 12.00 so se začele dejavnosti za dijake, interaktivni kviz Doživi Evropo in

čezmejne delavnice. Dejavnosti smo končali s skupinsko fotografijo in se odpravili v Državni zbor Republike Slovenije. Tam smo se srečali z g. Jožetom Hrovatom, predsednikom Odbora Državnega zbora za zunanjo politiko. V sproščenem vzdušju je tekla beseda o najrazličnejših vprašanih v zvezi z Evropsko unijo in z njeno vlogo. Po vodenem ogledu Državnega zbora pa smo se odpravili proti domu. Ekskurzija je bila nadvse koristna, uspešna in zanimiva. Seznanili smo se z evropskimi poslanci in z vrstniki iz drugih obmejnih krajev in z njimi delili svoje izkušnje ter spoznanja. Februarja nas čaka še nagradna ekskurzija z obiskom vseh treh sedežev Evropskega parlamenta - v Luksemburgu, Strasbourgu in Bruslju.

Pia Prijon, 3. r. Žige Zoisa - Gorica

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (176)

Anksioznost in stres - naturopatska pomoč (6)
Obema gospema sem svetovala pitje čaja iz njivske preslice, 1 liter na dan; omenjeni čaj krepi energijo ledvic in nadledvične žleze. In seveda izvajanje presličine sedeče kopeli, ko teža ni previsoka. Kopel se izvaja 1-krat tedensko. Kdor je predebel in v toplo vodo ne more, pa naj postavi na trtico grelno vrečko, kajti brez nje ne bo shušjal!

Za uravnavanje energije nadledvične žleze zelo pomagata tudi oligoelement zlato-srebro in baker, ki odpravljata črne misli in krepi energijo telesa. Po jemanju oligoelementa se telo spremeni, ni več utrujenosti, misli na samomor, izoliranost izginejo. Oligoelement povrne voljo do seksualnosti in libida. Oligoelement zelo krepi urogenitalni del.

Tkivni soli, ki krepijo ledvice, sta 6 in 4. Po končani celostni naturopatski dvomesečni kuro mi je mož prve gospe rekel: "Hvala, gospa Erika, vrnil si mi moja žena!"
Druga gospa je shušala 12 kg v dveh mesecih, si okrepila samozavest, našla službo in zbrala

pogum, da je zapustila moža, ki jo je poniževal in ustrahoval vrsto let.

K meni prihaja veliko žensk, ki jemljejo anti-depresive, predvsem zaradi notranjega nemira, nepravilnega spanja in posledično utrujenosti. S pravilno prehrano in celostnim naturopatskim nasvetom si lahko človek veliko sam pomaga. Hrana mora postati naše zdravilo, naše krepi, naša telesna in duševna pomoč. Za-

vedati se moramo, da ni vseeno, kaj in kdaj jemo. S hrano lahko hranimo depresijo, lahko pa jo odpravljamo. Naturopat ne zdravi, samo hrana nas pozdravi, naturopat svetuje človeku celostno in individualno glede na njegovo situacijo, saj se depresija pri vsakem posamezniku kaže na drugačen način in z drugačnimi vzroki. Vendar: vse se da, potrebna sta samo volja in pravi nasvet!
Za vašo mešanico Bachovih cvetnih esenc mi pišite na info@saeka. si

/ dalje

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljč, e-mail paljch@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Francka Žgavec
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385
Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu
Uprava: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu
www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRIT2TV00
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - Pzsa Vittoria/Travniki 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 14. novembra, ob 13. uri

Škoda, da življenje ugaša ... Ljudje iz doline

Konec avgusta je nastal moj zadnji zapis o Idrski dolini in o žalostni lepoti pobočij, ki jih golta zelenje in zaraščata robida in bršljan. Dolina pod Korado, ki je pred leti uklenila moje nemirno srce. Zdaj pa lebdim med lepoto narave in samoto dolgih, vetrovnih zim, ko si zaman želim, da bi med razpadajočimi kamniti zidovi srečala vsaj enega samega popotnika in se z njim razgovorila.

Ko sem pisala, si sploh nisem predstavljala, da bo kdo od krajanov bral moja papirnata razmišljanja. Tako malo ljudi je ostalo v samotnih nedrjih strmin pod Staro Goro, še manj je tistih, ki še govorijo slovensko narečje. Poleg tega vem, da pišem največkrat zato, ker potrebujem besedo, izpoved. Ker se občutki rojevajo in morajo na plano. Morda vsi, ki pišemo, ustvarjamo največ zaradi sebe, zaradi nujne. Zaradi neke nepotešene potrebe po izpovedi. Ne zato, ker pričakujemo odziv. V moje veliko preseñenje pa zapiski o Idrski dolini niso izzveneli v prazno. Nekateri so sem privabili bralce iz Slovenije, s katerimi nas je nato povezal trajno prijateljstvo, drugi so bili pobuda za kolesarske in avtobusne izlete, zadnji pa je spet prebudil tisto bolečino ob nemočnem občutku, da ta naša prelepa dolina počasi umira in izgublja vsak stik s preteklostjo.

Bralec Giovanni Bradassin, ki se že nekaj časa oglašuje v našem uedništvu, z njim pa še nekaj krajanov, so me s pismom opozorili, kako hudo je, da se nihče ne zmeni za propadanje prelepih vasi, ki se izpod Stare Gore in Korade vijejo vse tja do vznožja Kolovrata. Idrska dolina. Dva bregova, vmes meja, ki je dolga leta ločevala ljudi in počasi, a neustavljivo ubijala življenje na

teh zelenih pobočjih. Vasi, ki so nekdanj štejele tudi nad sto prebivalcev, zdaj samevajo, med grmovjem in robido ostaja le kak prileten, vztrajen samotar. Dolina, ki je pravzaprav še vedno del Benečije in kjer je bilo beneško narečje, pred vdorom furlanščine, glavni pogovorni jezik.

Na slovenskem bregu so vasi še dokaj žive in premorejo celo nekaj kulturnega in prosvetnega življenja. Poleti je nekaj veselice, pohodov, na Ligu imajo tudi prosvetni dom in dvorano. Ko ni bilo meje, je bil tudi ta breg tesno povezan z Benečijo in Čedadom. Ravno te dni sem v novi knjigi spominov, ki je izšla izpod peresa Jakončičevih, očeta in sina, brala, kako so na levem bregu Idrije, Judrio v italijanski, redno brali Novi Matajur, Dom in celo italijanski dnevnik Messagero Veneto. Ni čudno, da so se novi upravitelji gostilne v Britofu, ki so doma iz Brd, čudili, da na njihov naslov po pošti redno prihaja beneški tednik Matajur. Prebivalci Idrske doline pa so radi tudi zahajali v Benečijo. Jakončičeva pišeta, kako so se poleti odpravljali na šagro na Kamenici, pa se potem niso mogli vrniti domov, kajti zaradi žebljeve, s katerimi so italijanski nacionalisti prekrili cesto, so se znašli z vsemi štirimi gumami na tleh.

Na desnem bregu reke Idrije je življenje skoraj v celoti zamrlo, predvsem v zgornjem delu doline. Živa je še vas Praprotno, Prepotto, to pa največ zaradi vinogradništva in turizma, ki je povezan z njim. Tu govorijo pretežno italijansko in furlansko. Vasi na obronkih, Košoni (Cossoni), Seuce (Cladrecis), Prapotišče (Prepotischis), Podarskije (Podresca), Oborče (Oborza), Kodermaci (Codromaz), Salamanti (Salamant) in druge, štejejo

le nekaj prebivalcev. Dva, tri posameznike, ki nočejo zapustiti očetnjave ali so se celo iz izseljenstva vrnili pod domači krov. Nekdaj je bilo tu živo. Vsaka vas je imela svoje mojstre, župnika, ljudje so si sami pridelovali hrano, saj so skrbeli za rodovitne terase in na njih pridelali vrtnine, krompir, fižol in celo žitarice. Živinoreja je bila le obrobna značaja, nekaj ovc so po navadi redili le zaradi volne. Težnja teh samotnih, od sveta oddaljenih vasi je bila skoraj popolna samostojnost. Tako pri prehrani kot pri raznih obrtniških delih.

Pomembno vlogo pri ohranjanju majhnih podeželskih skupnosti je imela tudi Cerkev. Samo v Idrski dolini, mi je pojasnil Giovanni, je bilo kakih petnajst majhnih cerkva, ki so služile več kot tridesetim vasem in so bile zgrajene zaradi požrtvovalnosti in truda domačinov. V njih so maševali vsako nedeljo, veliko je bilo tudi verskih praznovanj, procesij, pritrkavanj in prazničnih obredov. Če vzamemo za primer samo vas Kodermaci (Codromaz), je tam še pred sedemdesetimi leti živelo 15 družin, več kot sto ljudi, imeli pa so "fajmoštra", šolo, gostilno, kovača in mizarja. V drugi polovici prejšnjega stoletja se je vas začela neizprosno prazniti, ljudje so odšli s trebuhom za kruhom, skrb za cerkev pa so prevzeli menihi s Stare Gore. Ti so že prekrat priskočili na pomoč ob vaškem senjamu, saj tukajšnji duhovnik ni znal slovensko in je imel težave predvsem pri opravljanju spovedi. Ko sem se pred nekaj dnevi peš povzpela do Kodermaccev, na asfaltni poti, ki se vijuga navkreber iz objema Idrije, nisem srečala niti

enega samega avtomobila. Samo listje, ki daje barvo jeseni, raztrese vasi na slovenskem bregu, ki se bele in preproste smejijo soncu. Od njih prihaja lajanje psov in slišati je nekoga, ki z motorko žaga drevje. Tu na pobočjih pod Staro Goro je vse tiho. Niti psov ni slišati, samo srni prečkata cesto in me pri tem sploh ne opazita. Izgineta med robido, nekam, kjer je bila nekoč po vsej verjetnosti njiva. Vas je kljub vsemu lepa. Kamnite hiše, lepo grajene, pričajo, da se je tu nekoč dalo dostojno živeti. Dostojno, ker se zdijo celo bogate. Razkošne so in velike. A zdaj so prazne. Prazne in tihe, da zaboli globoko v

srcu. Tudi cerkev, posvečena sv. Tomažu, govori o bogati preteklosti. Freske so kot drugod po Benečiji delo škofje-loške šole. Cerkev je bila zgrajena v petnajstem stoletju, zvonik je popolnoma ločen od nje, prostor, v katerem visijo zvonovi, pa je v celoti iz kamna z okenci v gotskem slogu. Giovanni mi je povedal, da so bili ravno v vasi Kodermaci še v petdesetih letih minulega stoletja vsi moški prebivalci večji pritrkavanja. Don Attilio, ki je bil v tistih letih župnik v Kodermacih, je bil tako močne postave, da je lahko sam pritrkaval na vse tri zvonove. Dva je upravljal z rokama, tretjega pa z ного. Kaže, da je ravno on navdušil vaščane, da so se še sami naučili te dragocene umetnosti. Danes se sicer zvonovi v Kodermacih še oglašajo, za kar se je treba zahvaliti prilet-

nemu Antonu, po priimku Codromaz seveda, ki zanje skrbi. Pritrkovalcev pa je žal v Idrski dolini vse manj. Le tu pa tam se na kakem vaškem prazniku še oglasijo melodije zvonov. Tudi v Seucu, kjer prebivam, sem jih avgusta poslušala. Prelepa navada, za katero bi bilo treba poskrbeti, da ne izgine. In predvsem za mlade, kar jih je še ostalo, pravi Giovanni, organizirati tečaj pritrkavanja.

Idrska dolina. Prelepa. Skrivnostna, ko se po neurju nebo zjasni in Idrija, Judrio, glasno pripoveduje o ozkih dolinah pod Korado. Prestalna jeseni, ko se barve prelivajo v sonce in je nebo modro, na

pobočjih, kamor še sega slutnja Mediterana, pa je še toplo. Škoda, da Idrska dolina umira. Predvsem, ker so nanjo vsi pozabili, tako država, ki ima itak mačehovski odnos do ljudi, ki živijo v goratih predelih, kot občinska uprava, ki se veliko bolj posveča tistim nižinskim področjem, ki so zaradi vinogradništva bogati in privlačni za turizem. Trideset majhnih vasic na zelenih pobočjih in petnajst cerkva pod mogočnim svetiščem na Stari Gori pa sameva in je prepuščenih gozdu in robidi. Popolnoma se strinjam z gospodom Giovannijem Bertossinom, ki pripoveduje, kako je bil v preteklosti v teh krajih živ romarski turizem, ki je poleg vsega povezoval in združeval ljudi z obeh strani meje. Številne cerkvice bi lahko ob skromni obnovi in oskrbi spet odprli in vanje s tematskimi pohodi in zgodovinskimi romarskimi potmi spet privabili tuje in domače turiste. Med drugim se po teh zaraščenih pobočjih vije tudi romarska pot Treh svetišč, ki se sem spušča z Marijinega Celja in gre mimo zanimive cerkve sv. Kancijana v Britofu. Ravno ta pot bi lahko postala dobra priložnost za čezmejne pobude, ki bi lahko z mašami in senjami ponovno pripomogle k tesnejšemu povezovanju ljudi z obeh bregov. In morda bi kak naključni obiskovalec vendarle prislunhni pripovedi Idrije, sprejel nje- no tiho vabilo in si ustvaril dom na njenih bregovih. Škoda je namreč tišine, ki neusmiljeno požira in briše preteklost. Škoda je življenje, ki počasi ugaša.

Suzi Pertot

Na praznovanju sv. Martina

Mešani pevski zbor Lojze Bratuž je gostoval v Trbovljah

Mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice je v petek, 10. novembra, bil v gosteh v Trbovljah. Na povabilo tamkajšnje župnije sv. Martina je zbor imel samostojni koncert v sklopu praznovanj farnega zavetnika. Goriški pevci so koncertni program v celoti posvetili skladateljem, ki so ustvarjali na območju goriške in tržaške pokrajine in so močnejše vezani na 20. stoletje. Pod vodstvom dirigenta Davida Bandlja se je zbor predstavil z dvema skladbama Lojzeta Bratuža *Križ zapuščen* in *Raj je zapravljen*, z

orgelsko spremljavo Mirjam Furlan. Tema sta sledili *Opomin k veselju* Emila Komela in *Jadral bom preč* skladateljice Brede Šček.

Program seveda ni mogel mimo Stanka Jericija, ki je bil več desetletij duša in zborovodja zbora in čigar letos beležimo 10. obletnico smrti. Ob tej priložnosti je zbor naštudiral njegovo skladbo *Čakanje* na besedilo Erne Pecko in jo ponudil v prvi izvedbi. Skladba sodi v skladateljevo zrelo obdobje in nakazuje njegovo željo po sodobni zvočnosti, ki bi čim bolj ponazorila besedno podob-

je. Zadnji del koncerta je bil posvečen priredbam ljudskih pesmi. Zvrstili sta se dve skladbi izpod peresa Hilarija Lavrenčiča, *Kje so tiste stezice* in beneška *Petelinček je zapjeu*, za konec pa je zadonela rezijanska *Injen čeuja jti gna* Pavleta Merkuja, čigar poteka letos 90. obletnica rojstva. Po iskrenem in navdušenem aplavzu številnih poslušalcev so za doatek zadoneli še *Kraguljčki*, ki so marsikomu orosili oči. Martinov večer se je nato veselo nadaljeval v župnijskih prostorih in kleti, kjer zori novo vino.

Nov način doživljanja tretje življenjske dobe

- Nastanitev v apartmaje za eno osebo
- Osebna nega
- Domača kuhinja prilagojena po potrebi
- 24-urna pomoč z našim osebjem
- Zdravniška in medicinska zunanja oskrba
- Vsakodnevno čiščenje prostorov
- Razne družabnosti
- Interna pralnica

Kakovostna alternativa domu za ostarele

Silicanum residence za starejše

Ulica degli Scogli 53 - 34170 Gorica - Tel. 0481 538556

Cell. 335.1395483 - info@silicanum.com

www.silicanum.com

V Laškem prireditev v poklon avstrijski cesarici

"Prosit Kaiserin Marija Terezija!"

Vsoboto, 4. novembra 2017, je bila v središču Konver ob Prelomnem jezeru v Trziču posebna prireditev z zgodovinskim pridihom. Priredila sta jo društvo Fogolar iz Trziča in ŽePZ iz Ronk pod pokroviteljstvom občine Trzič in Kmečke zveze.

V avgustu daljnega l. 1759 je iz vodometna Celin blizu občine v Trstu priteklo belo in rdeče vino, v veliko veselje vsega prebivalstva. Ta nenavadni dogodek je bil povezan s praznovanjem ob odprtju novega Lazareta ali Svete Tereze v Ronjanu. Vrstili so se pleši, gostije, regate, postavili so mlaje, ljudje so se veselili tudi podarjenih srebrnih kovancev. Kot omenjeno, pa je bil višek vsega dogajanja vino, ki je pritekalo iz vodometna, tako kot je bilo na Dunaju ob rojstvu Jožefa II., prvorojenca Marije Terezije. Prav tristoltnica rojstva te slavne cesarice je bila priložnost, da so z anekdotami, citati in

pesmijo v duhovitem slogu prikazali zgodovino vina, ki je imelo v 18. stoletju zelo pomembno mesto v tedanjem gospodarstvu v Trstu. Nedeljski popoldan so na dvojezični prireditvi, ki je že v Trstu doživela uspeh v režiji Luciana Santina, popestrili zbor Kraški dom pod vodstvom Vesne Guštin, med drugim velike poznalke kraške kuhinje, ki se je za priložnost prelevila v gostilničarko in pevčico nalivala pristno domačo kapljico, gledališka igralka Daniel Dan Malalan in Marzia Postogna z igrivim nastopom, pa še glasbenik, prof. harmonike na Glasbeni matici Fulvi-

jo Jurinčič.

Udeleženci so lahko marsikaj izvedeli o rimski cesarici Liviji, ki je rada pila rebulo, o dokumentu iz leta 1382, ki je določal carinske dajatve za vse dobrine, ki so prišle v pristanišče. Vino, seveda tudi rebula, pa ni bilo obdavčeno, v zameno pa je moralo na dan sv. Justa, zavetnika Trsta, 100 sodov najboljših rujne kapljice odpotovati proti habsburškemu dvoru. To se je nadaljevalo do leta 1754, ko je Marija Terezija spremenila pravila.

Tem podatkom je sledila še zgod-

minil ob obujanju preteklih časov. Med pesmimi so bili tudi Prešernovi, Košutovi in stih drugi pesnikov, tudi nemškega avtorja Rudolfa Baumbacha.

V uvodnem delu sta spregovorila v italijanščini predsednik društva Fogolar, Furlan iz Trziča, Franco Braidia, v slovenščini pa predsednik ŽePZ iz Ronk Karlo Mucci.

V svojem nagovoru je Mucci orisal lik Marije Terezije, ki je bila priljubljena ne samo na Tržaškem, ampak tudi na Goriškem, predvsem, ker si je prizadevala za ustanovitev goriške nadškofije l. 1752, za katero je darovala marsikaj. Cesarica, ki sicer ni nikdar obiskala naših krajev, je edina ženska, ki je vladala habsburškim deželam v 650-letni zgodovini te dinastije. S cesarskim kronanjem svojega moža Franca I. je postala tudi cesarica Svetega rimskega cesarstva in tako je bila tudi začetnica hab-

sburško-lotarinške dinastije. Vladala je štiriideset let, na prestol pa je stopila, ko ji je bilo šele 23 let. V zakonu je imela šestnajst otrok, od teh je bilo 11 deklet. Slovenci smo ji hvaležni predvsem zato, ker je ta "babica Srednje Evrope", kot so jo poimenovali, uvedla obvezno osnovno šolanje in je seveda s tem

spodbudila izobraževanje ter izboljšala položaj kmetov. Marija Terezija je v 18. stoletju spremenila tudi usodo Trsta in pripomogla k njegovemu urbanističnemu, gospodarskemu in kulturnemu razvoju. Nastalo je pomembno pristanišče, kar je vplivalo na gradnjo drugega mestnega lazareta v Ronjanu, kajti z ladijskimi posadkami bi v Trst lahko prispel tudi kakšne nevarne nalezljive bolezni.

Prireditev v poklon Mariji Tereziji je tudi v Trziču zelo lepo uspela, saj so bili gledalci z njo zelo zadovoljni.

Iva Koršič

Igralka Daniel Dan Malalan in Marzia Postogna

ba o kmetih, ki so morali delati tlako. Kako je bilo razposajeno v osmicah, pa so na tržiškem večeru pričale pesmi v slovenščini, nemščini in tržaškem narečju. Zaslišale so se hudomušne *Trink, trink, brüderlein trink, Bratje, Kod s'pa hodil, Kdor noče žaba bit, Lindenwirtin, Ancora un litro de quel bon in druge*. Na platnu za pevci so se ob fotografijah zvrščali tudi prevodi slovenskih in nemških pesmi. Poslušalci so poslušali citate in anekdote o tem, ali vino škoduje ali zdravi razne bolezni, pa še marsikaj hudomušnega o njegovem izvoru na tem območju. Večer je prehitro

GORICA Zahvalna nedelja pri sv. Ivanu

Za uspehe se moramo truditi in tudi zahvaljevati

foto dd

Zahvalna nedelja nam kaže na to, kako se je potrebno za uspehe na vseh področjih truditi, na koncu pa se zanje tudi zahvaljevati. To je 12. novembra pri jutranji nedeljski maši pri sv. Ivanu v Gorici dejal g. Marijan Markežič. V homiliji je pokopental poziv k budnosti iz evangelija in dejal, da moder človek gleda na cilj; ve, da je bistveno slediti Jezusu. Svetilke, ki jih nosijo dekleta, so naša vera, olje pa dobra dela. "Svetilke brez olja ne veljajo veliko", saj "vera brez del je mrtva". Vse na svetu mora rasti in dozorevati: da zrastejo sadovi, je potrebno zorat njivo, posejati, posaditi, čakati, zalivati in šele jeseni pobrati sadove. Potrebni so potrpljenje, sposobnost čakanja, modrost vztrajanja. Krotiti je treba nestrpnost. Evangeljski opomin nam pomaga razumeti, "da je večno vedno skrito v vsakem trenutku našega življanja". Zato ne zapravljajmo časa in se raje trudimo, da bo dobrota odprla nebeska vrata in naše življenje bo doseglo svoj cilj v osebnem srečanju z Bogom. Smo res že tako neodvisni, da se nam ni treba zahvaljevati Bogu, se je vprašal g. Marijan. "Ne dajmo se zaslepiti visoko razviti civilizaciji,

redkordnim številkam in statistiki v spletu". Zemlje in njenih sil nimamo v oblasti, odvisni smo od Stvarnika, delati in ustvarjati moramo le v mejah, ki nam jih je dal v naravi. Kar iznajdemo, konec koncev ni nič drugega kot odkritje, uporaba zakonov, ki jih je Bog postavil v naravo. Zato je prav, da te zakone spoštujemo, drugače se nam narava obrne proti. Naše zahvale naj vključijo tudi našo pripravljenost, da bomo sodelovali z Bogom, da bi bilo v tem svetu še več vere in dobrote, je sklenil homilijo g. Marijan.

Zahvalno mašo so pod vodstvom skrbnih katehistin Mirjam, Ane, Ani, Erike in Marije pomagali oblikovati tudi otroci in mladi iz skupin, ki se pripravljajo na prvo spoved, prvo obhajilo in birmo. Za darovanje so prinesli na oltar kelih in pateno, kruh in vino kot dar narave in delo naših rok, vodo, ki je

vir življenja in simbol krsta, štolo, ki simbolizira dar spovedi in sprave, Sveto pismo, ki vsebuje besede ljubezni, nahrbtnik s šolskimi potrebčinami, odejico kot simbol za dar življenja. Katehistinja je v njihovem imenu prebrala nekaj pomembnih misli o sodobnem človeku, ki meni, da je vse, kar ima, samo po sebi umevno. Zato se ne zna zahvaliti niti človeku niti Bogu. Pri maši največkrat Boga prosimo, mu prinašamo težave in skrbi, od Njega vedno kaj pričakujemo. Zahvalna nedelja je zato priložnost, da se iskreno zahvalimo za vse, kar nam daje.

Potem ko je mogočno zadonela *Zahvalna pesem*, je ob koncu slavja g. Marijan še prosil, da bi vsi čim bolj pogosto uporabljali "tri čudežne besede: prosim, oprosti, hvala" in tako gradili Božje kraljestvo ter drug drugega pripravljali na vstop v nebesa. / DD

Mladi na poti od Prevala do Subide

Mladinska in poklicna pastorala goriške nadškofije vabi mlade med 18. in 35. letom v petek, **24. novembra**, na pot od Prevala do Subide. Srečanje bo posvečeno skupni hoji, poslušanju Božje besede, molitvi, pogovoru. Zbiranje ob 18.30 pri cerkvi na Prevalu (Moš), konec na Subidi okrog 22. ure. Pohod bo potel ob vsakem vremenu. Koristno je vzeti s sabo svetilko, jopič visoke vidljivosti, udobne čevlje, primerne obleke za mraz in vlago. 6

Tržaški poklon 300. obletnici Marije Terezije Habsburške

Razsvetljena reformatorka pomembna za razvoj tržaškega mesta

Med cesarji, ki so več kot šesto let vodili habsburški imperij, je razsvetljena reformatorka in mati šestnajstih otrok, vladarica Marija Terezija, zapustila v naši kulturi najgloblje zakoreninjene sledi.

Kljub temu da je maja letos od njenega rojstva minilo že 300 let, so njeni načrti in ideje še vedno aktualni, tudi v "dobi računalnikov".

Cesarica Marija Terezija je bila med drugim edina ženska na prestolu z vladarsko funkcijo v zgodovini habsburške hiše. Marija Terezija Walburga Amalija Kristina se je rodila 13. maja leta 1717 v Hofburgu na Dunaju. Njeno rojstvo je očetu cesarju Karlu VI. sprožilo kar nekaj razočaranja, kajti ni dobil moškega potomca. Na podlagi pragmatične sankcije, ki jo je leta 1713 izdal Karel VI., so lahko tudi ženske potomke habsburške hiše prevzele vladanje. Marija Terezija se je leta 1736 iz ljubezni poročila z vojvodo Francem Štefanom Lotarinškim. To je bila prva poroka iz resnične ljubezni v zgodovi-

Foto dami@n

ni vladarskih rodbin. Po prevzetju prestola se je vnela vojna za avstrijsko nasledstvo v Evropi, ki je trajala kar sedem let in povzročila milijon padlih. Marija Terezija je tudi v tistih kočljivih trenutkih znala odlično voditi državo. V načrtnem gospodarstvu avstrijske vladarske rodbine je mesto Trst imelo poseben položaj; in res, v nekaj desetletjih so se v mestu že kazale veli-

ke spremembe.

Pred koncem terezijanskega jubilejnega leta so želeli tudi v Trstu primerno počastiti pomembno žensko, ki je verjela v mesto Trst. Poleg simpozijev, posvetov, publikacij in podobnega so cesarici posvetili tudi zgodovinski razstavo v organizaciji deželne inštituta za kulturno dediščino FJK (ER-

Foto dami@n

PaC) v sodelovanju s tržaško univerzo in z muzejskim po-

lom Furlanije Julijske krajine. Razstava, ki so jo odprli oktobra v Skladišču idej, obravnava napredne spremembe takratnega načina življenja, ki so jih povzročile cesaričine reforme v celotni monarhiji s posebnim fokusom na spremembe, ki sta ju doživela mesto Trst in njegova okolica. Danes je vsem znano, da je bila cesaričina vloga ključnega pomena pri modernizaciji in razcvetu habsburškega Trsta, ki je ravno v obdobju njenega vladanja doživel radikalno prostorsko in demografsko povečavo. Spremembe so se kazale na področju uprave, uradništva, sod-

ne, vojaške, kmetijske in še druge reforme. Nekatere spremembe in cesaričine posegi so zelo zaznamovali mesto Trst. Cesarica Marija Terezija je v 40 letih vladanja spremenila tudi podobo pristaniškega mesta. Leta 1749 je v Trstu dala porušiti stare srednjeveške obrambne zidove in tako povečala podobo mesta. Novi mestni predel je kmalu zatem dobil ime "Terezijanska četrt". Cesarica je na območju mesta razširila davčne oaze, kar je seveda povzročilo velik pritek ljudi v pristaniško mesto. Izdala je tudi odredbo, s katero je razglasila svobodo vere, trgovanja in posestvanja.

Na upravnem področju je v Trstu uvedla še Pomorski konzulat, terezijanski kazenski zakonik in popis prebivalstva. Tudi šolstvo je razglasila za državno stvar. Poleg tega, da je na šolskem področju vpeljala obvezno šolanje v materinščini posameznih jezikovnih skupnosti, je v Trstu ustanovila Pomorsko in trgovsko akademijo, ki je do leta 1918 veljala za univerzo. V Trstu je ustanovila tudi prvo pomorsko zavarovalno družbo. Slovenski kmetje so jo imeli zelo radi, saj jim je dodelila določene ugodnosti

in dovolila, da so lahko osem dni na leto prodajali lastne pridelke; od tu izraz "osmica". V Trstu in okolici je dala preurediti nekatere vodovodne napeljave.

Na tržaški razstavi o Mariji Tereziji si lahko na začetku ogledamo rodovnik Habsburžanov, kjer ponosno visita tudi dve veliki sliki v olju na platnu, ki upodabljata rošno mlado nadvojvodinjo Marijo Terezijo in bodočega soproga Franca I. Štefana Lotarinškega. Marija Terezija se je rada portretirala že kot dekle, kasneje s svojimi otroki in nazadnje kot vdova; tako je zaobjela svoje celotno življenje. S slikami, ki niso vsele le v palačah, ampak tudi na javnih mestih, je želela sporočiti, da je tudi v tem blizu ljudem. Platna, ki so razstavljena na razstavi, prihajajo iz Miramarskega gradu, Tržaških mestnih muzejev in muzeja kneževine Liechtenstein na Dunaju. Razstavni načrt daje večji pomen pripovedi kot zgolj razstavi dragocenih predmetov in dokumentov. Razstavi dajejo dodano vrednost avdiovizualne aplikacije, ki želijo s tehnologijo biti pripomoček pri razumevanju zgodovine. Razstava Marija Terezija in Trst - Zgodovina in kultura mesta in njegovega pristanišča bo odprta do 18. februarja 2018.

Marko Manin